



# JO.TRA.DI – Ulusal Rapor



**TÜRKİYE**

**Engelsiz Toplum Oluşturma Derneği(ETOD)**

**Dr. Ceyda Sayınalp ALATAŞ**

**13/06/2014**

Agreement N°: 2013-1-IT1-LEO05-03995



## CONTENT

|                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. GİRİŞ .....                                                                  | 4  |
| 2. PAYDAŞ ANKETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....                                     | 7  |
| 3. EĞİTİMİN YENİDEN KULLANILABİLİRLİĞİNİN ÖĞRETMENLERCE DEĞERLENDİRİLMESİ ..... | 8  |
| 3.1. Eğitimin yararı .....                                                      | 8  |
| 3.2. Kaynaştırma programı varlığı .....                                         | 10 |
| 3.3. Kaynaştırma eğitim sisteminin tanımı .....                                 | 11 |
| 3.4. Mevcut destek ve eğitim modellerinin tanımı .....                          | 13 |
| 3.5. Benzer eğitim modelinin varlığı .....                                      | 14 |
| 3.6. Bu model ülkemizde uygulanabilir mi, ne gereklidir .....                   | 17 |
| 3.7. İçerik eksiksiz ve yeterli mi .....                                        | 19 |
| 3.8. Gerçek is durumu ve eğitim arasındaki en bariz farklar .....               | 21 |
| 3.9. Eğitimde gerekli olan değişiklikler ve uyarlamalar .....                   | 22 |
| 3.10. Yerel, bölgesel ve ulusal bardak Uyarlamaları ve değişiklikler .....      | 23 |
| 3.11. Risklerin farkında olma .....                                             | 24 |
| 3.12. Beklentiler .....                                                         | 25 |
| 4. PAYDAŞ TOPLANTISINA DAİR GERİ DONUT .....                                    | 26 |
| 5. KULLANICI ANKETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....                                  | 27 |
| 5.1. Mesleki entegrasyon sistemi .....                                          | 27 |
| 5.2. Mevcut eğitimler ve sunulanlar tatmin edici mi .....                       | 31 |
| 5.3. Eğitimin faydası .....                                                     | 34 |
| 5.4. Eğitimin beklentileri .....                                                | 36 |
| 5.5. Ek beceriler .....                                                         | 37 |



|       |                                                                      |    |
|-------|----------------------------------------------------------------------|----|
| 5.6.  | Ne eksik .....                                                       | 53 |
| 5.7.  | Eğitimin kompozisyonu ve boyutu.....                                 | 54 |
| 5.8.  | Entegrasyonun olabilirliği .....                                     | 56 |
| 5.9.  | Çakışmalar .....                                                     | 58 |
| 5.10. | Ek kaynaklar ve çerçeve.....                                         | 60 |
| 5.11. | Yerel, bölgesel ve ulusal Yönetmeliklerde gerekli değişiklikler..... | 61 |
| 6.    | KULLANICI DONUTLERİ .....                                            | 62 |
| 7.    | BEKLENTİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....                                | 63 |
| 7.1.  | Deneyim .....                                                        | 63 |
| 7.2.  | Eğitim tatmin edici mi .....                                         | 65 |
| 7.3.  | Destek turu .....                                                    | 66 |
| 7.4.  | Faydalı ek .....                                                     | 67 |
| 7.5.  | İlave beceriler ve beklentiler .....                                 | 68 |
| 7.6.  | Boyut ve kompozisyonun faydası .....                                 | 78 |
| 7.7.  | Yönetmeliklerdeki gerekli değişiklikler .....                        | 80 |
| 8.    | SONUÇ .....                                                          | 81 |



## 1. GİRİŞ

Projenin asıl amacı özel pedagojik program aracılığıyla öğretmenlere, öğrencilere, eğitmenlere ve eğitim bilimcilerle eğitim hizmeti vermektir. Bunun sonucunda bu kişiler otizm spektrum bozukluğu ve zihinsel özürli kişiler için meslek eğitmenleri ve Avrupa açık iş piyasasına onların entegre olmalarını destekleyecek eğitim bilimciler olabileceklerdir.

İstihdam, toplum içerisindeki engelli bireylerin tam olarak katılımını ve dahil edilmesini arttırmak için gereklidir. Ayrıca onların becerilerinden istifade edebilecek şirketler için de yararlı olacaktır. proje engelli bireylerin istihdamına yönelik daha nitelikli koşulların geliştirilmesini teşvik edecektir. İşe yerleştirme programı engelli bireylere açık iş piyasasında istihdam deneyimi kazandırmaya ve şirkete dahil olmaya yönelik somut bir fırsat da sunacaktır.

Eğitim kursu tamamlandığında, meslek eğitmeni :

- İşe yerleştirmeye ilişkin olarak, bu bireylerin engellilik durumlarına göre bireyin potansiyelini ve ihtiyaçlarını değerlendirebilecek.
- Şirketlerin hedeflerini tanımlar ve gereken becerileri incelerken engelli bireyin duysal özelliklerini, potansiyelini ve beklentilerini karşılayacak çalışma ortamını seçip, belirleyebileceklerdir.
- Beceri, yetenekleri (örneğin, sosyal entegrasyon/iletişim, yetkilendirme/motivasyon) ve iş ortamına uyarlanacak olan yararlı teknik ve mesleki becerileri pekiştirebilecek
- Sürecin her aşamasını destekleyerek, şirketteki engelli bireyin işe yerleşmesini teşvik ve idare edebilecek

Meslek eğitmenleri bir dizi yeterli birimlerini elde etmesi gerekir.

Eğitim kursunun yapısı toplamda 260 saatlik birkaç eğitim birimine ayrılmıştır. Bu eğitim modeli sınıf teorisi ve staj arasında dağıtılacaktır. Staj, katılımcılara/stajyerlere derslik teorisini uygulama fırsatı sunacak.

Her stajyer açık iş piyasasında iş yerleştirme deneyimine sahip olmaya istekli olan otizm spektrum bozukluğu olan bir kişiden sorumlu olacak.

Bu eğitim programı halihazırda Reggio Emilia il/ilçe belediyesi, AUSL, **yerel bazlı otizm rahatsızlığı olan engelli bireylerin aile derneği, AUT AUT** ortaklığında ve Reggio Emilia tarafından hibe edilen tutar sayesinde uygulanmaktadır.

**Centro Servizi PMI** ([www.cspmi.it](http://www.cspmi.it), proje koordinatörü) “Meslek eğitmeni” programını Avusturya, Malta, Türkiye, Belçika ve İspanya’ya aktaracak.

Proje dahilindeki ortaklar:



- **Autism Europe (BE)** – [www.autismeurope.org](http://www.autismeurope.org)
- **Die Querdenker (AT)** – [www.die-querdenker.at](http://www.die-querdenker.at)
- **Intras (ES)** – [www.intras.es](http://www.intras.es)
- **Etod (TR)** – [www.etod.org.tr](http://www.etod.org.tr)
- **Folkes (MT)** – [www.folkes.org](http://www.folkes.org)

Bu proje **Cyberall Access (GR)** tarafından izlenecek.

#### **CENTRO SERVIZI PMI**

Rossella Brindani

[rossellabrindani@cspmi.it](mailto:rossellabrindani@cspmi.it)

Silvia Fontanesi

[silviafontanesi@cspmi.it](mailto:silviafontanesi@cspmi.it)

#### **AUTISM-EUROPE**

Aurelie Baranger

[aurelie.baranger@autismeurope.org](mailto:aurelie.baranger@autismeurope.org)

#### **DIE QUERDENKER**

Tom Zuljevic: [Zuljevic@die-querdenker.at](mailto:Zuljevic@die-querdenker.at)

#### **ETOD**

Ercan Küçükarslan: [ekucukarslan@gmail.com](mailto:ekucukarslan@gmail.com)

#### **INTRAS**

Henar Conde: [projd@intras.es](mailto:projd@intras.es)

Sara M Isperto: [proyectos3@intras.es](mailto:proyectos3@intras.es)

#### **FOLKES**

Maria Limongelli: [maria@folkes.org](mailto:maria@folkes.org)

#### **CYBERALL ACCESS**

Nykolaos Floratos: [info@cyberall-access.com](mailto:info@cyberall-access.com)



*Bu proje yaşam boyu öğrenme kapsamında Avrupa komisyonunun desteğiyle finanse edilmektedir.*

*Bu yayın sadece yazarın görüşlerini yansıtmaktadır ve komisyon buradaki bilgiden yapılabilecek herhangi bir kullanımdan sorumlu tutulamaz.*





## 2. PAYDAŞ ANKETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Üst kısımda paylaşılan projenin hedefleri doğrultusunda, Türk yerel üyelerce uygulanmış olan anketler rapor içerisinde irdelenmiştir:



### 3. EĞİTİMİN YENİDEN KULLANILABİLİRLİĞİNİN ÖĞRETMENLERCE DEĞERLENDİRİLMESİ

#### 3.1. EĞİTİMİN YARARI

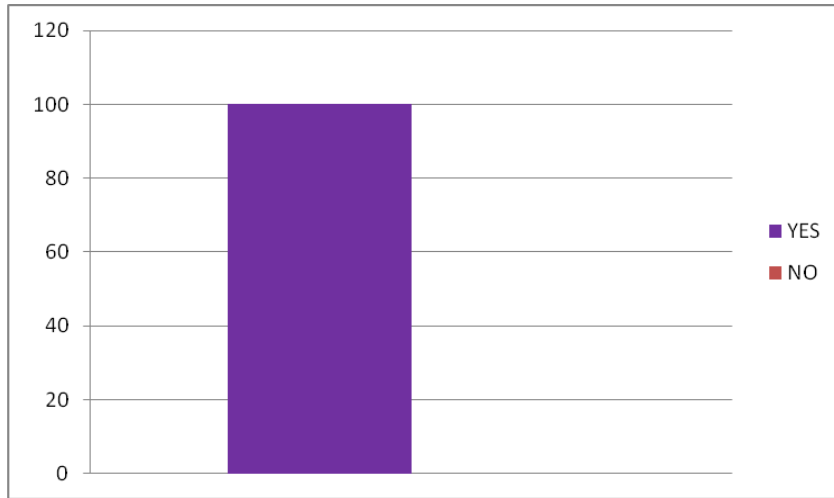
Bu eğitimin, bu alanda çalışmakta olan öğretmenler ve eğitimciler için yararlı olacağını düşünüyor musunuz? Evet, hayır, neden?

| Eğitimin faydası |      |       |                                                     |
|------------------|------|-------|-----------------------------------------------------|
|                  | Evet | Hayır | Sebeup                                              |
| kişi 1           | 1    |       | Bir işe ve mesleğe yerleşmede faydalı               |
| kişi 2           | 1    |       | İş performansı ya da verimliliği arttırmada faydalı |
| kişi 3           | 1    |       | Kalifiyeli eğitimci ihtiyacı için                   |
| kişi 4           | 1    |       | Mesleki eğitim bilgisi olan öğretmenler için        |
| kişi 5           | 1    |       | Kaliteli öğretmen + nitelikli eğitim                |
| kişi 6           | 1    |       | Kalifiyeli kişisel aracılığıyla kısmet vermek       |
| kişi 7           | 1    |       | Engelli bireylerin topluma entegre edilmesi         |
| kişi 8           | 1    |       | Nitelikli öğretmen+ kaliteli eğitim                 |
| kişi 9           | 1    |       | Topluma kalifiyeli insan kazandırmak                |
| kişi 10          | 1    |       | Geleceğin nitelikli kişiselini eğitmek              |
|                  |      |       |                                                     |





|         |     |   |                                  |
|---------|-----|---|----------------------------------|
| kişi 11 | 1   |   | Mesleki kişisel+ işe yerleştirme |
| kişi 12 |     |   |                                  |
| kişi 13 |     |   |                                  |
| kişi 14 |     |   |                                  |
| kişi 15 |     |   |                                  |
| toplam  | 11  | 0 |                                  |
| %       | 100 | 0 |                                  |



Tüm katılımcılar eğitimin yararlılığı üzerine tam görüş birliğinde mutabık olmuşlardır.

#### Yorum

Öğretmenler kaynaştırma konusuna ilişkin bazı **ciddi sayılabilecek problemler yaşamaktadırlar**. Son yıllarda, konuya dair birçok araştırma ve çalışma uygulanmıştır. Öğretmen anlayışına ilişkin bu araştırmalar öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda beceri ve yeterli bilgiye sahip olmadıklarını gösterdi. Birçok öğretmen kaynaştırma eğitimi konusunda henüz herhangi bir eğitim almamıştır. Başka bir ifadeyle, her öğretmenin kaynaştırma ve özel eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir.

JO.TRA.DI aşağıdaki problemleri çözme fırsatı sunacak;

#### 1.Eğitimli kişiler



2. Doğru bilgiyle bilgilendirilen aileler
3. Yeterli destek hizmetleri ( rehberlik ve psikolojik danışmanlık)
4. Gerekli fiziksel altyapı . halihazırda bazı alınan kararlar



### 3.2. Kaynaştırma programı varlığı

Öğrenme güçlüğü ve otizmlili kişilerin işe yerleştirilmesi adına bir program bölgesel ya da milli çapta mevcut mu?

| Kaynaştırma programının varlığı |      |       |       |
|---------------------------------|------|-------|-------|
|                                 | Evet | Hayır | Sebep |
| kişi 1                          |      | 1     |       |
| kişi 2                          |      | 1     |       |
| kişi 3                          |      | 1     |       |
| kişi 4                          |      | 1     |       |
| kişi 5                          |      | 1     |       |
| kişi 6                          |      | 1     |       |
| kişi 7                          |      | 1     |       |
| kişi 8                          |      | 1     |       |
| kişi 9                          |      | 1     |       |
| kişi 10                         |      | 1     |       |
| kişi 11                         |      | 1     |       |
| toplam                          | 0    | 11    |       |
| %                               | 0    | 100   |       |

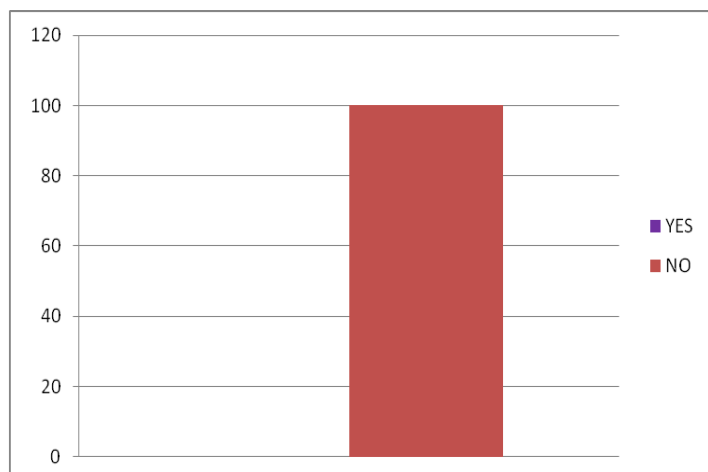


# JoTraDi

*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*



CUP CODE: G83D13000560006





### 3.3. Kaynaştırma eğitim sisteminin tanımı

**Lütfen, bölgesel, yerel ve ulusal bazdaki işe yerleştirmedeki mevcut sistemi tanımlayınız.**

Türkiye’de uygulanmakta olan JO.TRA.DI gibi benzer bir sistemin olmadığı katılımcılarca dile getirilmiştir.

Türkiye’de kaynaştırma eğitimi çerçevesinde yapılan bazı uygulamalar aşağıdaki gibidir;

#### **KAYNAŞTIRMA YOLUYLA EĞİTİM NASIL UYGULANIYOR?**

#### **KAÇ FARKLI MODEL VE UYGULAMA BİÇİMİ VAR?**

Özel ve genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan kaynaştırma yoluyla eğitiminin 3 farklı uygulama modeli vardır.

#### **Tam Zamanlı Kaynaştırma Nedir?**

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı normal sınıftadır; öğrenci tam gün boyunca normal sınıfta eğitim almaktadır. Özel eğitim gerektiren öğrencilerin, akranları ile birlikte okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında aynı sınıfta eğitim görmesi ve sosyal açıdan bütünleştirilmesi için; özel eğitim destek hizmetleri ( destek eğitim odası),özel araç-gereç ve eğitim materyalleri sağlanır. Eğitim programı bireyselleştirilerek uygulanır ve gerekli fiziksel düzenlemeler yapılır.

Tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler, yetersizliği olmayan akranlarıyla aynı sınıfta eğitim görürlerken kayıtlı bulundukları okulda uygulanan eğitim programını takip ederler. Kaynaştırma uygulamaları yapılan okullarda sınıf mevcutları; okul öncesi eğitim kurumlarında özel eğitime ihtiyacı olan iki öğrencinin bulunduğu sınıflarda 10,bir öğrencinin bulunduğu sınıflarda 20 öğrenciyi geçmeyecek şekilde düzenlenir. Diğer kademelerdeki eğitim kurumlarında ise sınıf mevcutları; özel eğitime ihtiyacı olan iki öğrencinin bulunduğu sınıflarda 25,bir öğrencinin bulunduğu sınıflarda 35 öğrenciyi geçmeyecek şekilde düzenlenir. Okullarda kaynaştırma yoluyla eğitim alacak öğrencilerin bir sınıfa en fazla iki öğrenci olacak şekilde eşit olarak dağılımı sağlanır.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitimlerini öncelikle yetersizliği olmayan akranları ile birlikte aynı kurumda sürdürmeleri sağlanır.( Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 23/2-a).

Ülkemizdeki kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarının büyük bir çoğunluğu tam zamanlı kaynaştırma uygulaması şeklinde yapılmaktadır.

#### **Yarı Zamanlı Kaynaştırma Nedir?**



Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları, öğrencilerin bazı derslere yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta ya da ders dışı etkinlikleri birlikte katılmaları yoluyla yapılır. (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 23/2-b )

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı özel eğitim sınıfındadır. Özel eğitim sınıfı öğrencisi başarılı olabileceği derslerde ve sosyal etkinliklerde yetersizliği olmayan akranları ile birlikte normal sınıfta eğitim almaktadır.

Zorunlu öğrenim çağındaki öğrencilerden ilköğretim programını takip edebilecek durumda olan öğrenciler için açılan özel eğitim sınıflarında öğrenciler, ilköğretim programını takip ederler. Özel eğitim sınıfına devam eden öğrenciler ilköğretim programı temel alınarak hazırlanmış, kendilerine uygun Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı ( BEP ) doğrultusunda eğitim alırlar. Özel eğitim sınıflarının mevcudu en fazla; okul öncesi eğitimde ve ilköğretimde 10, ortaöğretim ve yaygın eğitimde 15 öğrenciden oluşur. Ancak, otistik çocuklar için her tür ve kademedeki açılan özel eğitim sınıflarında ise sınıf mevcudu en fazla 4 öğrencidir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulaması kapsamında bazı derslerde normal sınıfta eğitim alması gereken öğrencilerin dağılımı yapılırken, bir sınıfa en fazla iki yetersiz öğrenci gidebilecek şekilde eşit olarak dağıtılmaya çalışılmalıdır.

Zorunlu öğrenim çağındaki öğrencilerden ilköğretim programını takip edemeyecek durumda olan öğrenciler için açılan özel eğitim sınıflarında, yetersizlik türüne göre hazırlanan özel eğitim programını takip ederler. Öğrencilerin BEP'leri hazırlanırken takip ettikleri bu eğitim programı temel alınır. Eğitim Uygulama Okulu Eğitim Programı, Otistik Çocuklar Eğitim Programı uygulayan özel eğitim sınıflarından mezun olanlara ilköğretim diploması verilmez, takip ettiği programa uygun diploma kayıtlı olduğu okul tarafından düzenlenerek verilir.

Sadece özel eğitim sınıfına devam eden öğrenciler için değil, özel eğitim okullarına devam eden (Eğitim Uygulama Okulu-Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi-İşitme Engelliler İlköğretim Okulu vb.) öğrencilerin kaynaştırma uygulamaları kapsamında, yetersizliği olmayan akranlarının devam ettiği okul ve kurumlarda bazı derslere ve sosyal etkinliklere katılması uygulaması da yarı zamanlı kaynaştırma kapsamında var olan bir uygulamadır(Özel Eğitim Yönetmeliği Madde23/2-1).

### **Tersine Kaynaştırma Nedir?**

Yetersizlikleri olmayan öğrenciler istekleri doğrultusunda, özellikle okul öncesi eğitimde, çevrelerindeki kaynaştırma uygulaması yapan özel eğitim okullarında açılacak sınıflara kayıt yaptırabilirler. Bu sınıfların mevcutları;5'i özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci olmak üzere okul öncesi eğitimde en fazla 14, ilköğretim ve ortaöğretimde 20, yaygın eğitimde 10 öğrenciden oluşur.

Kaynaştırma uygulamaları ilköğretim programlarını uygulayan özel eğitim okul ve kurumlarında; yetersizliği olmayan öğrencilerin, yetersizliği olan öğrencilerle aynı sınıfta eğitim



görmeleri ya da yetersizliği olmayan öğrenciler için bu okul ve kurumların bünyesinde ayrı sınıf açılması şeklinde de uygulanabilir.( Özel Eğitim Hizmetleri Madde23/2-j)

Tersine kaynaştırmaya örnek okullar (Gökkuşluğu İlköğretim Okulu, Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler İlköğretim Okulu Anasınıfı gibi).



### 3.4. Mevcut destek ve eğitim modellerinin tanımı

Lütfen, yerel, bölgesel ve ulusal bazda öğretmenler, eğitimciler, kullanıcılar ve işverenler için mevcut destek ve eğitim programlarını tanımlayınız.

|            |                                                                            |
|------------|----------------------------------------------------------------------------|
| Kategori 1 | Öğretmenler özel eğitim alanında hizmet-içi eğitim programları görmektedir |
| Kategori 2 | Bu programlar çoğunlukla akademik çalışmaya dayandırılır                   |
| Kategori 3 |                                                                            |
| Kategori 4 |                                                                            |
| ...        | ...                                                                        |

#### Yorum;

Son yıllarda, üniversitelerin eğitim fakültelerinde 48 saate kadar varan bir eğitim verilir. Eğitimin asıl hedefi geleceğin öğretmenlerini özel ihtiyacı olan çocuklar ve onların özellikleri hakkında bilgili ve kabiliyetli yapmak ve onları ailelerle işbirliği içinde olarak özel ihtiyaçlı çocukların eğitimi, teşhisi ve sebepleri hakkında bilgilendirmektir. Eğitimin kapsamı evrensel ve Türkiye bağlamında özel ihtiyaçlı çocuklardan ve onların özel eğitiminden, gelişimsel bozukluklarından, zihinsel bozukluklarından, otistik problemlerden, öğrenme güçlükleri, işitme bozuklukları, dil ve konuşma bozuklukları, üstün zeka ve beceriler, kaynaştırma, erken eğitim ve özel eğitimden oluşmaktadır.





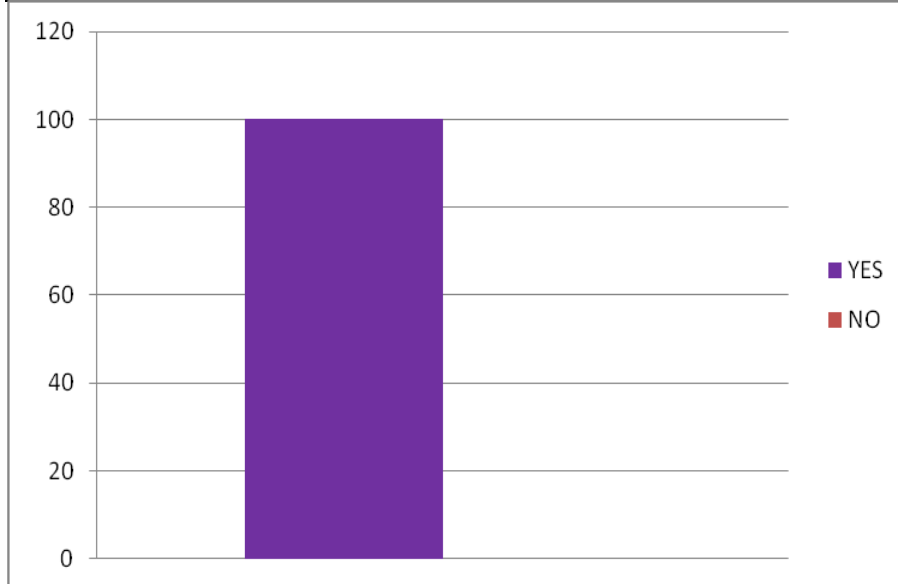
### 3.5. Benzer eğitim modelinin varlığı

Şu an kullanmakta olduğunuz benzer bir eğitim modeli var mı? Evet, hayır, lütfen tanımlayınız.

| Benzer eğitim modelinin varlığı |      |       |                                                                                   |
|---------------------------------|------|-------|-----------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | Evet | Hayır | sebeup                                                                            |
| kişi 1                          | 1    |       | Meslek eğitimi/uygulaması+ özel eğitim okulları                                   |
| kişi 2                          | 1    |       | Halk eğitim merkezi+ <b>özel alt sınıf</b> + meslek eğitim uygulaması             |
| kişi 3                          | 1    |       | Mesleki eğitim uygulaması+ özel eğitim+ halk eğitim                               |
| kişi 4                          | 1    |       | Mesleki eğitim okulları                                                           |
| kişi 5                          | 1    |       | Mesleki eğitim pratiği+ özel alt sınıf+ özel eğitim okulu                         |
| kişi 6                          | 1    |       | Mesleki eğitim pratiği+ özel eğitim mesleki okulları                              |
| kişi 7                          | 1    |       | Mesleki eğitim pratiği+ hizmet-içi eğitim+ özel alt sınıf+ halk eğitim            |
| kişi 8                          | 1    |       | Mesleki eğitim pratiği+ hizmet-içi eğitim+ özel alt sınıf+ halk eğitim merkezleri |
| kişi 9                          | 1    |       | Mesleki eğitim pratiği+ hizmet-içi eğitim+ özel alt sınıf+ halk eğitim            |
| kişi 10                         | 1    |       | Mesleki eğitim pratiği+ hizmet-içi eğitim+ özel alt sınıf+ halk eğitim            |



|         |     |   |                                                                        |
|---------|-----|---|------------------------------------------------------------------------|
| kişi 11 | 1   |   | Mesleki eğitim pratiği+ hizmet-içi eğitim+ özel alt sınıf+ halk eğitim |
| toplam  | 11  | 0 |                                                                        |
| %       | 100 | 0 |                                                                        |



#### Yorum:

Türk eğitim sisteminde örgün ve yaygın eğitim ayrışır. Yetişkinlere yönelik eğitim ve yaygın eğitim halk eğitim, halk eğitim merkezlerini **ve genel ve özel konularla eğitim veren** diğer devlet kurumlarını içerir.

Kurs ve programlar düzenleyen özel kurumlar da yaygın eğitim alanı kapsamında değerlendirilir.

Türkiye'deki yaygın eğitim konsepti Milli Eğitim Bakanlığının genel amaçları ve asıl ilkeleri doğrultusunda ülkenin eğitim görevinin bir parçası olduğu anlamına gelmektedir.

Yetişkin ve yaygın eğitim dahilinde diploma almaksızın okulu terk eden ya da devletin eğitim fırsatlarını kullanamayan için eğitim fırsatları sunması söz konusudur.



Bunlar dışında ayrıca tüm bireylerin mesleki eğitimini tamamlaması için eğitim fırsatları sunan, iş gücünü arttıran ve geliştiren kurumlar olan halk eğitim merkezleri, çıraklık eğitim merkezleri ve İŞKUR engelli bireylerin bunlardan yararlandırması beklenir.

**İŞKUR'un gücünü arttırma ve yönetmelikleri geliştirme makalesinin 27 inci maddesinde** bir ifade karşımız çıkıyor;

Engelli bireyler için yaşamlarını kolaylaştıracak meslekler bulmalarına yardım edecek kurslar düzenlemek.

Benzer şekilde hem halk eğitim merkezleri ve çıraklık eğitim merkezleri böyle kursları düzenlemesi gerektiği belirtilmektedir.

İŞKUR hafif düzeyde engelli bireyler için mesleki eğitimde kullanılacak başka bir çalışma yürütmektedir.

İŞKUR (Türkiye) onların meslek yeteneklerini göz önüne alarak işsiz engellilerin danışmanlık için mesleki eğitim kursları düzenlemektedir.

Bu kurslar genelde el sanatları ve kendi işlerini kuracak olan engeliler içindir.

İŞKUR tarafından verilen kurslar örgü, makina, makrame çalışması, kunduracılık, bilgisayar kullanımı, el sanatları, halıcılık, zanaatkarlık vb.

İşlenen kaynaklardan elde edilen verilerden anlaşılacağı üzere engelli bireyler için eğitim ve rehabilitasyon kurumları engelli bireylerce yapılabilecek mesleklerin çoğunluğunun sağlanması ve arttırılması gerekir.



### 3.6. Bu model ülkemizde uygulanabilir mi, ne gereklidir

Bu modelin yerel, bölgesel, ve ulusal bazda uygulanabileceğini düşünüyor musunuz? Başarılı bir şekilde icra etmek için neyin gerekli olduğunu düşünüyorsunuz? Evet, hayır, neden.

| bu model ülkenizde uygulanabilir mi, ne gerekli? |      |       |                                             |
|--------------------------------------------------|------|-------|---------------------------------------------|
|                                                  | evet | hayır | sebeup                                      |
| kişi 1                                           | 1    |       | Altyapı+ araç-gereç+ eğitimci+ yapı+ ulaşım |
| kişi 2                                           | 1    |       | Stabilizasyon + planlama                    |
| kişi 3                                           | 1    |       | Temel altyapı                               |
| kişi 4                                           | 1    |       | Temel altyapıyı oluşturma                   |
| kişi 5                                           | 1    |       | Temel altyapı+ maddi ve manevi destek       |
| kişi 6                                           | 1    |       | Temel altyapı+ ekohayirmik-lojistik destek  |
| kişi 7                                           | 1    |       | Tutarlılık ve işlevsellik                   |
| kişi 8                                           | 1    |       | Temel altyapı+ maddi-manevi destek          |
| kişi 9                                           | 1    |       | Temel altyapı + ekohayirmik destek          |



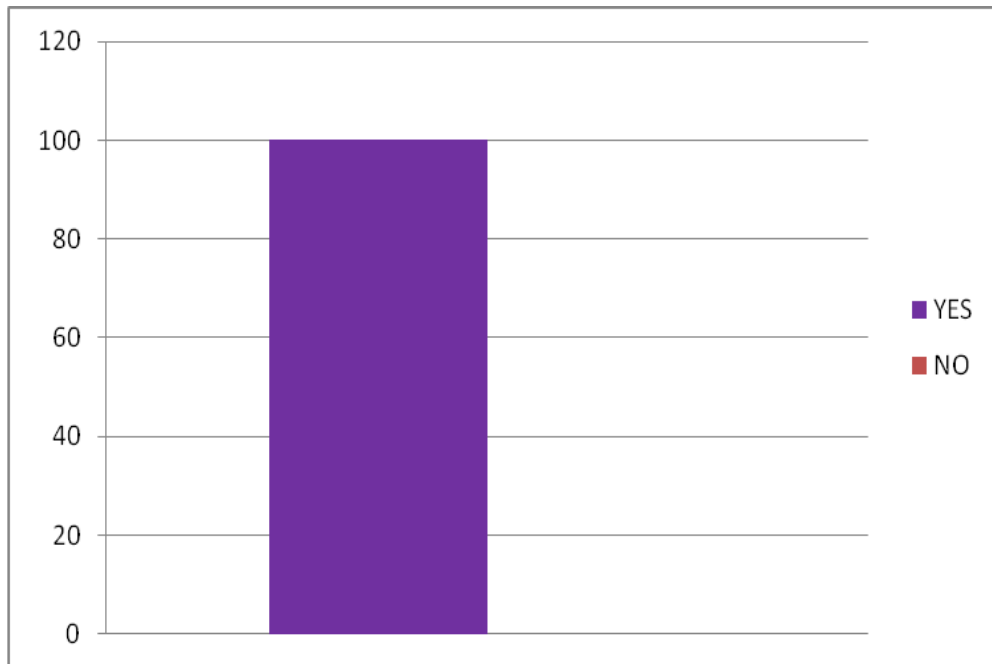
# JoTraDi

*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*




CUP CODE: G83D13000560006

|         |     |   |                                     |
|---------|-----|---|-------------------------------------|
| kişi 10 | 1   |   | Temel altyapı                       |
| kişi 11 | 1   |   | Temel altyapı + maddi-manevi destek |
| toplam  | 11  | 0 |                                     |
| %       | 100 | 0 |                                     |





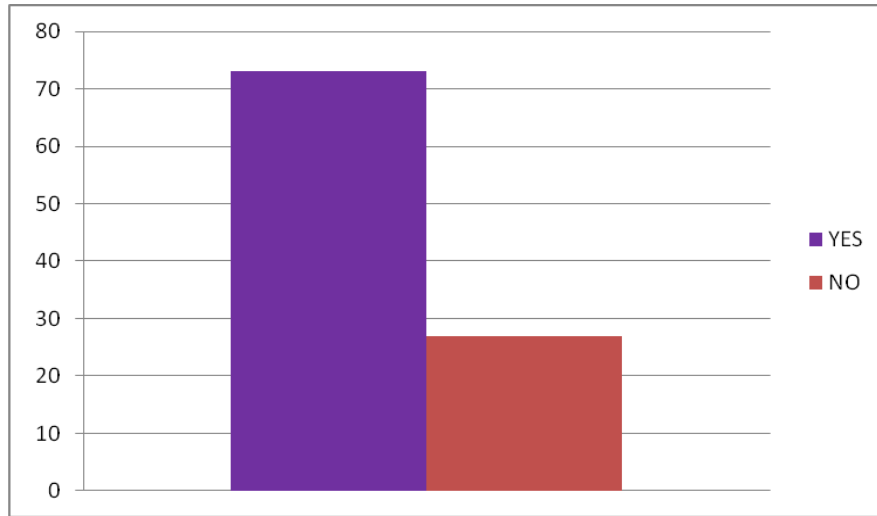
### 3.7. İçerik eksiksiz ve yeterli mi

Sunulan eğitimin boyutu ve içeriği eksiksiz ve yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Evet, hayır, eksik bir şey var mı?

| İçerik tam ve yeterli mi? |      |       |                                    |
|---------------------------|------|-------|------------------------------------|
|                           | evet | hayır | sebebi                             |
| kişi 1                    | 1    |       |                                    |
| kişi 2                    | 1    |       | Deneyimli olmak onu kolaylaştırır. |
| kişi 3                    | 1    |       |                                    |
| kişi 4                    | 1    |       |                                    |
| kişi 5                    | 1    |       |                                    |
| kişi 6                    | 1    |       |                                    |
| kişi 7                    |      | 1     | Eğitimin saati arttırılabilir      |
| kişi 8                    | 1    |       |                                    |
| kişi 9                    |      | 1     | Eğitimin saati arttırılabilir      |
| kişi 10                   |      | 1     | Eğitimin saati arttırılabilir      |
| kişi 11                   | 1    |       | Eğitimin saati arttırılabilir      |



|        |    |    |  |
|--------|----|----|--|
| toplam | 8  | 3  |  |
| %      | 73 | 27 |  |



|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tüm yol ve yeterlik     | <p>Deneklerin 70 % i bu yolun içerik ve süre bakımından eksiksiz ve yeterli olduğuna inanmaktadır.</p> <p><b>Staj saatlerinin sayısını arttırarak ve yaparak öğrenme baz alındığında öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreçlerindeki yaparak öğrenme becerisinin değerlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır.</b></p> |
| Ortaya çıkan problemler | <p>Deneklerin %30'u kursun süresinin yetersiz olabileceğini düşünmektedir.</p>                                                                                                                                                                                                                                         |



### 3.8 Gerçek iş ortamı ve sunulmakta olan eğitim arasındaki en büyük farklar nerededir?

|            |                          |
|------------|--------------------------|
| Kategori 1 | Eğitimcilerin eğitimi    |
| Kategori 2 | Becerilerin arttırılması |
| Kategori 3 |                          |
| Kategori 4 |                          |
| ...        | ...                      |





### 3.9.Eğitimdeki gerekli değişiklikler ve uyarlamalar

Yerel, bölgesel ve ulusal bazda eğitimi kullanılabılır hale getirmek için ne değiştirilmesi ve benimsenmesi gerekir?

|            |                                                                              |
|------------|------------------------------------------------------------------------------|
| Kategori 1 | Öğretmen kalitesini artırma                                                  |
| Kategori 2 | Pratik çalışmalar yapılmalı                                                  |
| Kategori 3 | Mesleki eğitim programlarının var olması                                     |
| Kategori 4 | Teorik programlar dahil pratik bazlı temel eğitim programlarının artırılması |
| ...        | ...                                                                          |



### 3.10.Yerel, bölgesel ve ulusal bazdaki uyarlamalar ve gerekli değişiklikler

Eğitimi tekrar kullanılabilir kılmak için yerel, bölgesel, ulusal bazda ne değiştirilmesi gerekir?

|            |                                         |
|------------|-----------------------------------------|
| Kategori 1 | Temel mesleki eğitim bilgisi            |
| Kategori 2 | Teknik ve pratik bilginin oluşturulması |
| Kategori 3 |                                         |
| Kategori 4 |                                         |
| ...        | ...                                     |



### 3.11.Risklerin farkında olma

Dikkat edeceğimiz bir şey söz konusu mu? En büyük riskler nedir?

|            |                                                            |
|------------|------------------------------------------------------------|
| Kategori 1 | Eğitmen ve öğretmenlerin mesleki yeterlikleri              |
| Kategori 2 | Engelli bireylerin analizi doğru bir şekilde yapılmalıdır. |
| Kategori 3 |                                                            |
| Kategori 4 |                                                            |
| ...        | ...                                                        |



### 3.12.Beklentiler

Böylesine bir eğitim ve modelde temel beklentilerin ne olduğunu düşünüyorsunuz?

|            |                                      |
|------------|--------------------------------------|
| Kategori 1 | Sağlıklı bir toplum                  |
| Kategori 2 | Engelli bireylerin gerekli istihdamı |
| Kategori 3 | Sosyal adalet                        |
| Kategori 4 |                                      |
| ...        | ...                                  |



#### 4. PAYDAŞ TOPLANTISINA DAİR GERİ DÖNÜT

Uygulanamaz



## 5. KULLANICI ANKETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

### 5.1.Mesleki entegrasyon sistemi

Ülkenizdeki öğrenme güçlüğü çeken ya da orta derece otizm spektrum bozukluğu olan kişilerin mesleki entegrasyon sisteminin nasıl işlediğini kısaca tanımlayınız.

Engelli bireyleri kim destekliyor?\* Düz okul sisteminde herhangi bir fırsat var mı ya da dışarıdan sağlanıyor mu?

Otizm ve öğrenme bozukluğu olan gençleri nasıl destekleyeceklerine dair öğretmen ve eğitimciler için özel bir mesleki eğitim var mı?

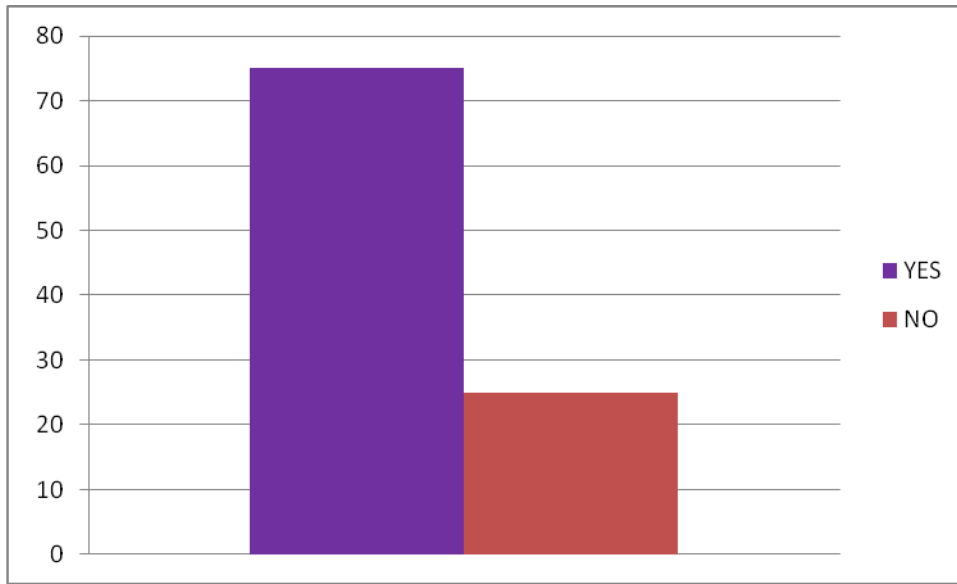
| Mesleki entegrasyon sistemi |      |       |                                                         |
|-----------------------------|------|-------|---------------------------------------------------------|
|                             | evet | hayır | sebebi                                                  |
| kişi 1                      | 1    |       | Özel eğitim okulları (eğitim bakanlığı)                 |
| kişi 2                      | 1    |       | Engelli birimleri+ mesleki okullar yeterlidir           |
| kişi 3                      | 1    |       | Devlet destekliyor (yetersiz)                           |
| kişi 4                      | 1    |       | Kurumlar (yetersiz)                                     |
| kişi 5                      | 1    |       |                                                         |
| kişi 6                      | 1    |       | Aile ve sosyal politikalar bakanlığı + eğitim bakanlığı |
| kişi 7                      | 1    |       | Eğitim yetersizdir                                      |



|         |    |    |                                                                  |
|---------|----|----|------------------------------------------------------------------|
| kişi 8  | 1  |    | Sınırlı. Mesleki eğitim yetersiz                                 |
| kişi 9  | 1  |    | Okullar+ eğitmenler                                              |
| kişi 10 |    | 1  | İlgili bakanlık yok<br>Hayır.                                    |
| kişi 11 |    | 1  | Kaynaştırma+ özel eğitim kurumları                               |
| kişi 12 |    | 1  |                                                                  |
| kişi 13 | 1  |    | Özel eğitim okulları+ üniversiteler                              |
| kişi 14 |    | 1  | Öğretmen ve eğitimcilerin çalışmalarının azlığı                  |
| kişi 15 | 1  |    | ASPB + eğitim bakanlığı+ hizmet-içi eğitim                       |
| kişi 16 | 1  |    | ASPB +iş ve işçi bulma kurumu+ devlet+ özel rehberlik servisleri |
| toplam  | 12 | 4  |                                                                  |
| %       | 75 | 25 |                                                                  |



**ASPB:Aile Sosyal politikalar bakanlığı(Ministry of family and social policies)**



## **NEDEN KAYNAŞTIRMA YOLUYLA EĞİTİM?**

### **Hukuki Dayanaklar**

Kaynaştırma yoluyla eğitimin amacı; özel eğitime ihtiyacı olan bireylere destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı ortamda eğitimlerini sürdürmeleri esasına dayanan bir uygulamadır.

### **KAYNAŞTIRMA YOLUYLA EĞİTİM ALAN ÖĞRENCİLERİN KADEMELER ARASI GEÇİŞLERİ VE MESLEKİ GELİŞİMLERİ NASIL SAĞLANIR?**

- Okul öncesinden ilköğretime geçişte öğrencinin ikamet ettiği adresine en yakın okula e-okul sistemi üzerinden kaydı gerçekleştirilir ve kaynaştırma raporunun yenilenmesi için RAM'a yönlendirilir.
- İlköğretim sonrası merkezi sistem sınavlarına başvuracak adayların başvuru kılavuzunu çok iyi okuyup değerlendirmeleri gerekmektedir. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin, sınavlarda özür durumlarına uygun hizmet alabilmeleri ve bu öğrencilerin bilgilerinin sisteme işlenmesi amacıyla; okul müdürlüğünün bağlı bulunduğu rehberlik ve araştırma merkezi müdürlüğüne müracaat etmeleri zorunludur.





- Okul müdürlüğü, velinin görüşünü de alarak öğrencilerin sınav hizmetiyle ilgili olarak RAM'a yönlendirilmesinden ve takibinden birinci dereceden sorumludurlar. Sınavlarda öğrencilere yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesi için "özürlü sağlık kurulu raporu", "özürlü kimlik kartı" veya "özürlü bilgisinin işlendiği nüfus cüzdanı"ndan biriyle; süregelen hastalığı olan öğrenciler için ise, "sağlık raporunun aslı veya onaylanmış örneği ile" RAM'a başvuru yapılması gerekmektedir.
- Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere, rehberlik ve araştırma merkezi müdürlükleri tarafından MEBBİS-RAM modülüne işlenen bilgiler doğrultusunda merkezi sınavlarda tedbir hizmeti verilecektir. Sistemde bilgileri yer almayan öğrencilere, bu hizmet verilemeyecektir.
- Merkezi sınavla öğrenci almayan genel, mesleki ve teknik eğitim kurumlarına yönlendirme kararı alınan öğrenciler kayıt yaptırabilirler. Öğrenciler, ilgili okulların pansiyonlarından yararlanabilirler.
- Orta öğretim kurumlarının 9.sınıflarında başarılı olan ve öğrenimlerine mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında devam etmek isteyen öğrenciler, meslek seçimini E-OKUL sisteminde yayınlanan "Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları alan tercih formu" ile yapmaktadırlar. Kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için de aynı durum söz konusudur. Kaynaştırma öğrencilerinin ilgi ve yetenekleri yanında, özel eğitim gerektiren özelliği de göz önünde bulundurularak, öğrenci uygun meslek alanına yönlendirilir. Orta öğretimde alan seçimi yaparken hem öğrencilerin hem de ailelerin "herkes her işi yapabilir" düşüncesinden uzaklaşması ve daha gerçekçi düşünmesi gerekmektedir. Her birey farklı kişisel özelliklere ve farklı değerlere sahip olduğundan, meslek seçiminde meslek özelliklerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Örneğin; kapalı alanda bulunmaktan hoşlanmayan bir bireyin laboratuvar ortamı, büro ortamı gibi kapalı alanlarda çalışmayı gerektiren meslekleri seçmesi çok doğru olmayacaktır. İnsanlarla birlikte olmaktan onlara yardım etmekten hoşlanan bir birey daha çok psikoloji, sosyal çalışma, psikolojik danışma ve rehberlik gibi alanları seçebilir.

Kaynaştırma eğitime tabii olan öğrenciler içinde aynı durum söz konusudur. Öğrencinin yeterliliklerine uygun alanda eğitim alması hayatta başarılı ve mutlu olmasına katkı sağlayacaktır. Örneğin bedensel engelli bir birey; muhasebe bölümünü seçerek bedensel aktiviteden daha uzak bir alan seçmiş olabilir. İşitme engelli bir birey ilgi ve yetenekleri değerlendirilerek takı tasarım, grafik tasarım vb. bölümü seçebilir.

Meslek/alan seçiminde öğrencinin olan ilgi, yetenek ve mesleki değerlerinin dikkate alınması, yeterliliklerin ön planda tutularak en başarılı olacağı bölüme/alana yöneltilmesi esastır.



## 5.2.Mevcut eğitimler ve sunulanlar tatmin edici mi?

Mevcut eğitimlerin ve sunulanların tatmin edici ve tüm ilgili kurumlara gereken desteği verdiğini düşünüyor musunuz?

| Mevcut eğitimler ve sunulanlar tatmin edici mi? |      |       |                                                |
|-------------------------------------------------|------|-------|------------------------------------------------|
|                                                 | evet | hayır | sebebi                                         |
| kişi 1                                          |      | 1     | Geliştirilmesi gerekir                         |
| kişi 2                                          |      | 1     | Ciddi yatırımlar gerekir                       |
| kişi 3                                          |      | 1     |                                                |
| kişi 4                                          |      | 1     | Kamu ve özel sektör arasında işbirliği gerekir |
| kişi 5                                          |      | 1     |                                                |
| kişi 6                                          |      | 1     | Bakanlıklar arası işbirliği gerekir            |
| kişi 7                                          |      | 1     |                                                |
| kişi 8                                          |      | 1     | Özel merkezler yetersizdir                     |
| kişi 9                                          |      | 1     | Öğretmenlerin eğitimi desteklenmeli            |



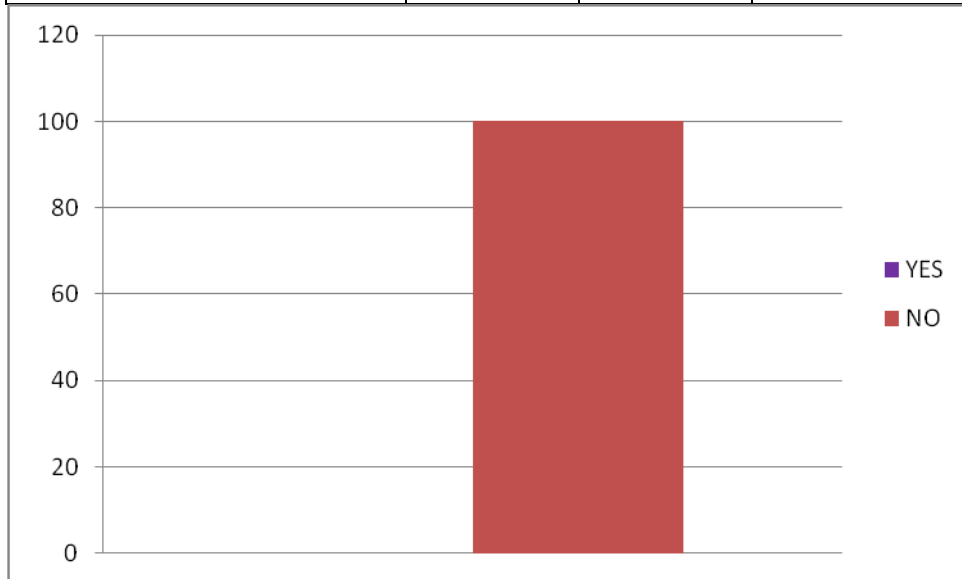
# JoTraDi

*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*




CUP CODE: G83D13000560006

|         |   |     |                                                                              |
|---------|---|-----|------------------------------------------------------------------------------|
| kişi 10 |   | 1   | Aile ve engelli bireylerin çabalarının yanında etkili birimler oluşturulmalı |
| kişi 11 |   | 1   |                                                                              |
| kişi 12 |   | 1   |                                                                              |
| kişi 13 |   | 1   |                                                                              |
| kişi 14 |   | 1   | Kapsamlı olmalı                                                              |
| kişi 15 |   | 1   | Öğretmenlerin eğitimi yetersiz                                               |
| kişi 16 |   | 1   | Destek programları yetersiz                                                  |
| toplam  | 0 | 16  |                                                                              |
| %       | 0 | 100 |                                                                              |





Tüm denekler tamamıyla aynı fikirdedir. Tüm katılımcılar destek hizmetlerinin yetersiz olduğunu vurguladı.

#### Yorum

Mesleki okula katılan genç çıraklarımız için işverenler ve okulumuz arasındaki işbirliği ayrıca önemli bir rol oynar. Bölgedeki bu okul öğrencinin eğitmeni, uygulamalı öğretim denetçisi ve okul pedagojisiyle temsil edilmektedir. Bu insanların işbirliği sayesinde, öğrenci davranışlarını izlemek, katılımlarını onaylamak, öğrenme ilerleyişini izlemek mümkündür. Gerekğinde ilave yardım eylem planları okul ve iş ortamına paralel gidecek şekilde aktarılır.



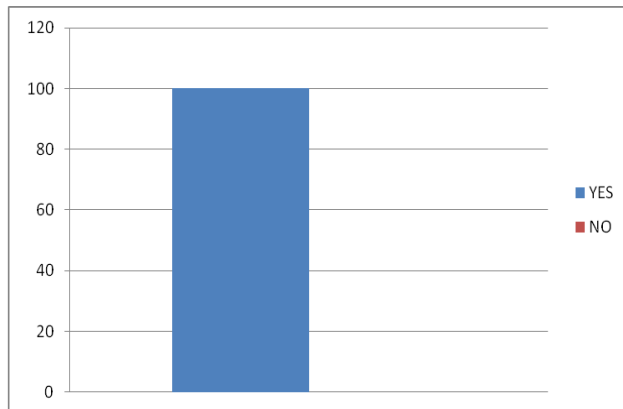
### 5.3. Eğitimin kullanılabilirliği

Sunulan eğitim ve modelin yararlı olabileceğini ve mevcut eğitim ve destek sistemine dahil edilebileceğini düşünüyor musunuz? Evet, hayır, niçin?

| Eğitimin faydası |      |       |                                                                 |
|------------------|------|-------|-----------------------------------------------------------------|
|                  | evet | hayır | sebebi                                                          |
| kişi 1           | 1    |       |                                                                 |
| kişi 2           | 1    |       | Oldukça zor ama yapılabilir+ iyi yapılandırılmış bir model      |
| kişi 3           | 1    |       |                                                                 |
| kişi 4           | 1    |       | Bürokrasi olabilir+ eğitim+ özel sektör entegrasyon problemleri |
| kişi 5           | 1    |       |                                                                 |
| kişi 6           | 1    |       | Devlet politikası olmalı                                        |
| kişi 7           | 1    |       | Entegrasyon sağlanmalı                                          |
| kişi 8           | 1    |       | Böylesi bir uygulama yenidir                                    |
| kişi 9           | 1    |       |                                                                 |



|         |     |   |                                                                |
|---------|-----|---|----------------------------------------------------------------|
| kişi 10 | 1   |   | Bu sistemin gerekliliğidir                                     |
| kişi 11 | 1   |   | Engelli bireylerin topluma ve kamuya kazandırılması gereklidir |
| kişi 12 | 1   |   | Bürokrasi engelleri vardır                                     |
| kişi 13 | 1   |   |                                                                |
| kişi 14 | 1   |   |                                                                |
| kişi 15 | 1   |   | İyi bir model                                                  |
| kişi 16 | 1   |   | Onu kamu ve özel sektör üstlenmeli                             |
| toplam  | 16  | 0 |                                                                |
| %       | 100 | 0 |                                                                |



### Yorum

JO.TRA.Dİ'nin hedeflerine ulaşmak için tüm katılımcılar aşağıdaki düzenlemeler üzerinde anlaşamaya vardı;



1. Devletin sorumlulukları
2. İş piyasasının sorumlulukları
3. Öğretmenlerin sorumlulukları
4. Ailelerin sorumlulukları
5. Öğrencilerin sorumlulukları

Özet, çok zor ama yapılabilir ve bu model iyi bir şekilde yapılandırılmıştır.



#### 5.4. Eğitimin beklentileri

Otizmlı ve öğrenme güçlüğü olan gençlerin işe dahil edilmesini desteklemesinden sorumlu olan öğretmen ve eğitimciler için eğitim kursundan özellikle ne umuyorsunuz?

|            |                                                           |
|------------|-----------------------------------------------------------|
| Kategori 1 | Eğitmenlerin eğitimi                                      |
| Kategori 2 | Meslek eğitim uygulamasının merkezindeki pilot çalışmalar |
| Kategori 3 | Eğitim bakanlığı+ COI+ kurumların işbirliği               |
| Kategori 4 | Yetkili kurumların görüşleri                              |
| ...        | ...                                                       |





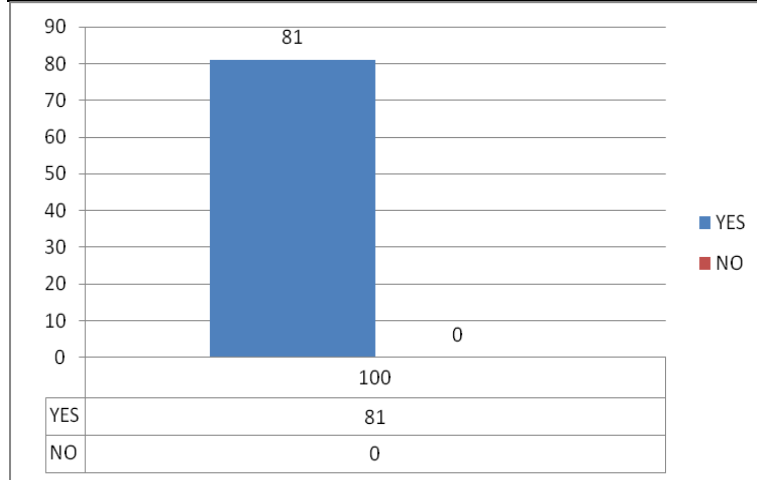
### 5.5. Ek beceriler

Listelenmiş olan ek becerilerden hangileri öğretmen, eğitimci, kullanıcı, akraba, işveren ve paydaşlar gibi tüm iştikakçıların beklentilerini yerine getirecektir?

| Destek ve içeriğin analizi |      |       |                                                       |
|----------------------------|------|-------|-------------------------------------------------------|
|                            | evet | hayır | sebeup                                                |
| kişi 1                     | 1    |       |                                                       |
| kişi 2                     |      |       |                                                       |
| kişi 3                     | 1    |       |                                                       |
| kişi 4                     | 1    |       |                                                       |
| kişi 5                     |      |       |                                                       |
| kişi 6                     | 1    |       |                                                       |
| kişi 7                     | 1    |       | Elde edilen bulguya göre, bilgi alınır ve süreç işler |
| kişi 8                     | 1    |       | Araştırma gereklidir                                  |
| kişi 9                     | 1    |       |                                                       |
| kişi 10                    | 1    |       |                                                       |
| kişi 11                    | 1    |       | Sosyo-ekonomik seviye belirtilmeli                    |



|         |    |   |                                    |
|---------|----|---|------------------------------------|
| kişi 12 | 1  |   | Disiplinler arası yaklaşım şarttır |
| kişi 13 | 1  |   |                                    |
| kişi 14 |    |   |                                    |
| kişi 15 | 1  |   |                                    |
| kişi 16 | 1  |   |                                    |
| toplam  | 13 | 0 |                                    |
| %       | 81 | 0 |                                    |



Yorum ;

Aileler rahatsızlığı belirten tüm ilişkilerin farkında olmalıdır; gelişimsel, öğrenme, davranışsal ve duygusal. Yeteneklerini ve zayıf yönlerinin tam bir resmini elde etmek için tüm yaşam olaylarında ve aşamalarında çocuğu gözetlemelidir. Aileler çocukla olan ilişkilerini desteklemek ve arttırmalı ve bu ilişkinin kırılgan olduğunu da unutmamalıdır. İlişkileri işlevsel ve canlı tutmak adına çocukla yeterince zaman geçirmek önemlidir. Özel eğitime ihtiyaç duyan bir çocuğun ailesi etkili bir yönetici olmalıdır.

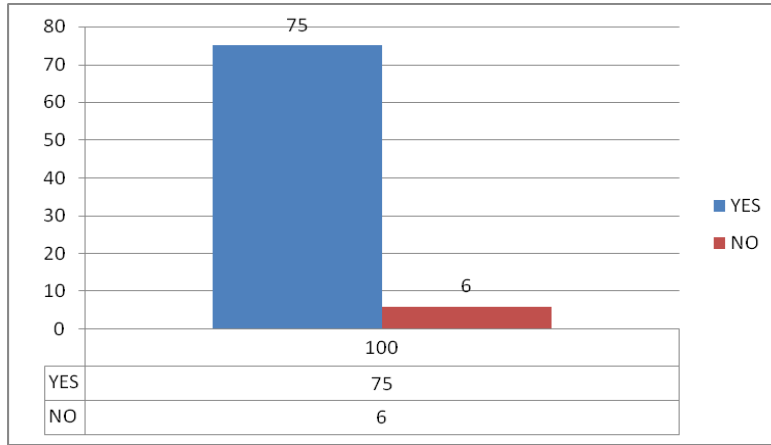


### Potansiyel analizi

| Potansiyel analizi |      |       |                                                                         |
|--------------------|------|-------|-------------------------------------------------------------------------|
|                    | evet | hayır | sebebi                                                                  |
| kişi 1             | 1    |       |                                                                         |
| kişi 2             | 1    |       |                                                                         |
| kişi 3             | 1    |       |                                                                         |
| kişi 4             | 1    |       |                                                                         |
| kişi 5             |      |       |                                                                         |
| kişi 6             |      |       |                                                                         |
| kişi 7             | 1    |       |                                                                         |
| kişi 8             | 1    |       | Rehberlik gereklidir                                                    |
| kişi 9             | 1    |       |                                                                         |
| kişi 10            |      | 1     |                                                                         |
| kişi 11            | 1    |       | Sporla, eğitimle, becerilerle ilgili programlar işlevselliği artırıyor. |
| kişi 12            |      |       | ASPB                                                                    |
| kişi 13            | 1    |       |                                                                         |
| kişi 14            | 1    |       | En önemli maddelerden biri                                              |
| kişi 15            | 1    |       |                                                                         |



|         |    |   |  |
|---------|----|---|--|
| kişi 16 | 1  |   |  |
| toplam  | 12 | 1 |  |
| %       | 75 | 6 |  |



#### Yorum;

**Potansiyel etkilerini ve onların becerilerini farklılaştıracak dört ana etken vardır;**

1. Sağlık, vücudun zindeliği ve işlevsel dolaşımları açısından çalışma kabiliyeti
2. Sosyal beceri, genel mesleki ve özel meslekler açısından çalışma becerisi
3. Dış kaynaklı kısıtlamalar ve etkinliklerden dolayı çalışma kabiliyeti
4. Çalışma motivasyonu



Yerel destek hizmeti varlığı

| Yerel destek hizmeti varlığı |      |       |                          |
|------------------------------|------|-------|--------------------------|
|                              | evet | hayır | sebebi                   |
| kişi 1                       | 1    |       |                          |
| kişi 2                       |      |       |                          |
| kişi 3                       | 1    |       | Belediyeler dahil olmalı |
| kişi 4                       | 1    |       |                          |
| kişi 5                       |      |       |                          |
| kişi 6                       |      |       |                          |
| kişi 7                       | 1    |       |                          |
| kişi 8                       |      |       |                          |
| kişi 9                       | 1    |       |                          |
| kişi 10                      |      | 1     |                          |
| kişi 11                      |      |       |                          |
| kişi 12                      |      |       |                          |
| kişi 13                      | 1    |       |                          |
| kişi 14                      |      |       |                          |
| kişi 15                      | 1    |       |                          |
| kişi 16                      | 1    |       |                          |
| toplam                       | 8    | 1     |                          |
| %                            | 50   | 6     |                          |

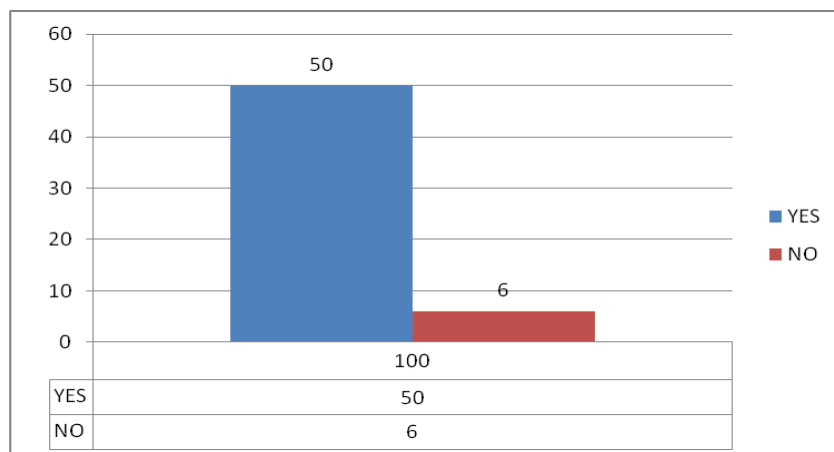


# JoTraDi

*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*



CUP CODE: G83D13000560006



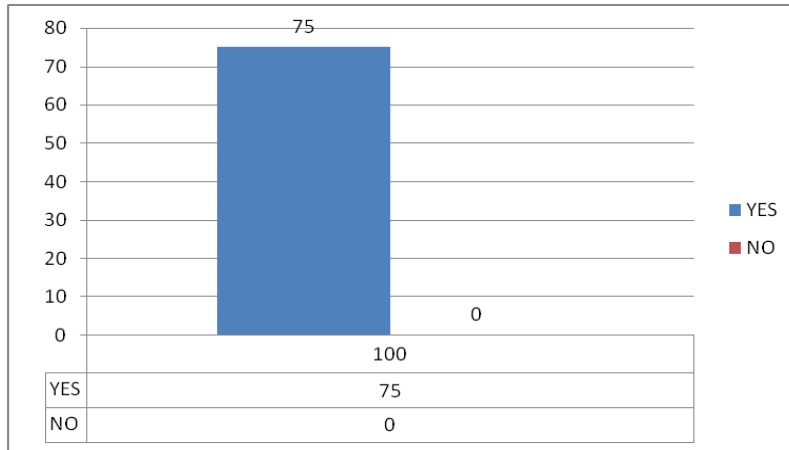


### Çalışma ortamının varlığı

| Çalışma ortamının varlığı |      |       |                                            |
|---------------------------|------|-------|--------------------------------------------|
|                           | evet | hayır | sebebi                                     |
| kişi 1                    | 1    |       |                                            |
| kişi 2                    | 1    |       | İş ve kişi analizi zorunludur.             |
| kişi 3                    | 1    |       | İş ve mesleki yeterlik analizi gereklidir. |
| kişi 4                    | 1    |       |                                            |
| kişi 5                    |      |       |                                            |
| kişi 6                    |      |       |                                            |
| kişi 7                    | 1    |       |                                            |
| kişi 8                    |      |       |                                            |
| kişi 9                    | 1    |       |                                            |
| kişi 10                   | 1    |       | İş ortamı sağlık için elverişli olmalıdır. |
| kişi 11                   | 1    |       | Standartlara uygun olmalıdır               |
| kişi 12                   |      |       |                                            |
| kişi 13                   | 1    |       |                                            |



|         |    |   |                                   |
|---------|----|---|-----------------------------------|
| kişi 14 | 1  |   | Potansiyel bazlı eğitim önemlidir |
| kişi 15 | 1  |   |                                   |
| kişi 16 | 1  |   |                                   |
| toplam  | 12 | 0 |                                   |
| %       | 75 | 0 |                                   |





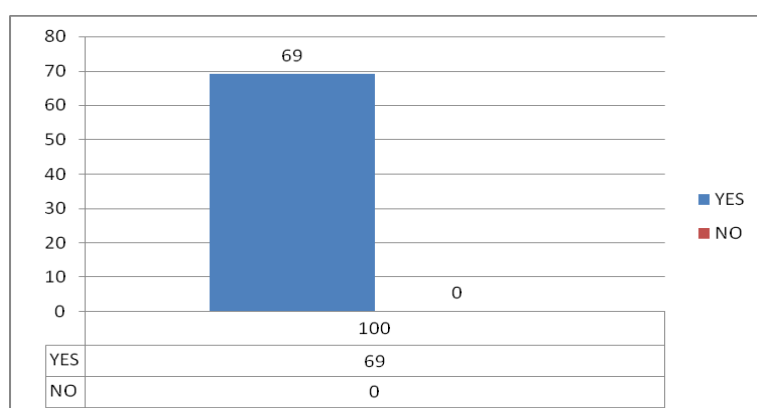


### Modelleri ve gereçleri aktifleştirmek

| Modelleri ve gereçleri aktifleştirmek |      |       |                                        |
|---------------------------------------|------|-------|----------------------------------------|
|                                       | evet | hayır | sebebi                                 |
| kişi 1                                | 1    |       |                                        |
| kişi 2                                |      |       |                                        |
| kişi 3                                | 1    |       | Programlar+ materyaller+ eğitim ortamı |
| kişi 4                                | 1    |       |                                        |
| kişi 5                                |      |       |                                        |
| kişi 6                                |      |       |                                        |
| kişi 7                                | 1    |       |                                        |
| kişi 8                                | 1    |       | Engellere göre, rehberlik gereklidir.  |
| kişi 9                                | 1    |       |                                        |
| kişi 10                               | 1    |       |                                        |
| kişi 11                               |      |       |                                        |
| kişi 12                               | 1    |       |                                        |
| kişi 13                               | 1    |       |                                        |
| kişi 14                               |      |       |                                        |
| kişi 15                               | 1    |       |                                        |
| kişi 16                               | 1    |       |                                        |



|         |    |   |  |
|---------|----|---|--|
| toplaml | 11 | 0 |  |
| %       | 69 | 0 |  |





**JoTraDi**  
Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders



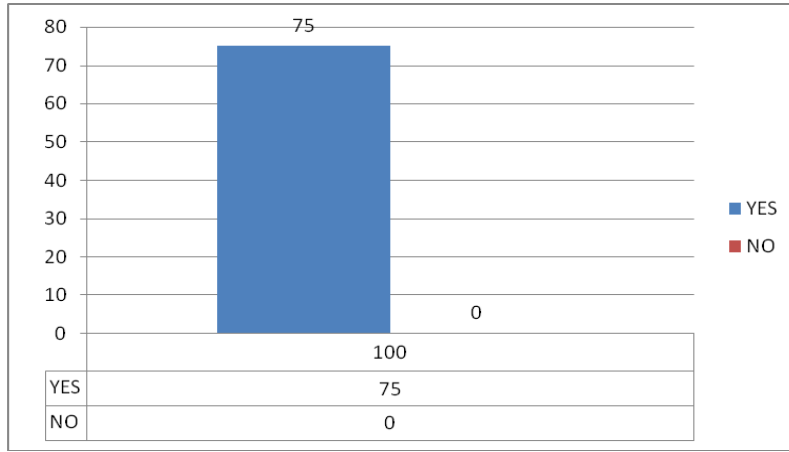

CUP CODE: G83D13000560006

## Bilişsel eğitim

| Bilişsel eğitim |      |       |                                                                           |
|-----------------|------|-------|---------------------------------------------------------------------------|
|                 | evet | hayır | sebebi                                                                    |
| kişi 1          | 1    |       |                                                                           |
| kişi 2          |      |       |                                                                           |
| kişi 3          | 1    |       | Eğitim bakanlığı+ İŞKUR+ sosyal hizmetler birlikte hareket etmelidir.     |
| kişi 4          | 1    |       |                                                                           |
| kişi 5          |      |       |                                                                           |
| kişi 6          |      |       |                                                                           |
| kişi 7          | 1    |       |                                                                           |
| kişi 8          | 1    |       |                                                                           |
| kişi 9          | 1    |       |                                                                           |
| kişi 10         | 1    |       |                                                                           |
| kişi 11         | 1    |       | Meslek eğitmenleri model olmalı ya da engelli birler için referans olmalı |
| kişi 12         |      |       |                                                                           |
| kişi 13         | 1    |       |                                                                           |
| kişi 14         | 1    |       | Planlama hayli önemlidir                                                  |
| kişi 15         | 1    |       |                                                                           |



|         |    |   |  |
|---------|----|---|--|
| kişi 16 | 1  |   |  |
| toplam  | 12 | 0 |  |
| %       | 75 | 0 |  |



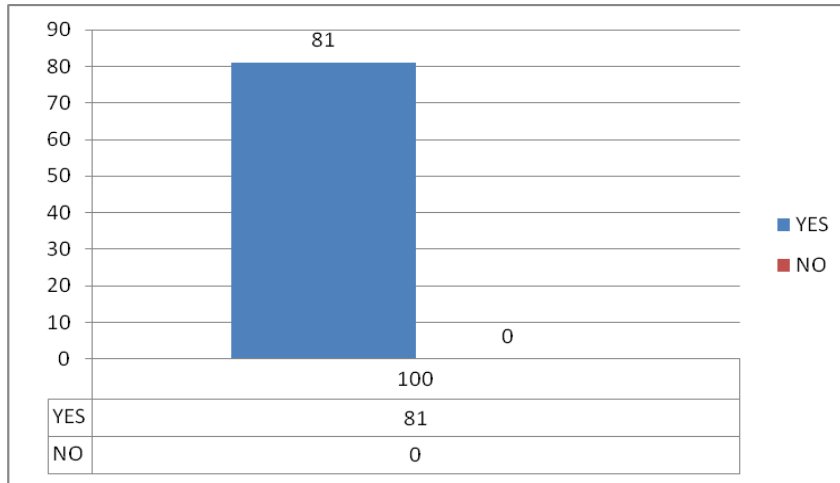


## İşe yerleştirme

| İşe yerleştirme |      |       |                                                                     |
|-----------------|------|-------|---------------------------------------------------------------------|
|                 | evet | hayır | sebebi                                                              |
| kişi 1          | 1    |       |                                                                     |
| kişi 2          | 1    |       | Başarılı olmak önemlidir+ yapılandırmacı yaklaşım                   |
| kişi 3          | 1    |       | Mesleki eğitimin özü                                                |
| kişi 4          | 1    |       |                                                                     |
| kişi 5          | 1    |       | Engeliler stajların uygulandığı yerler hakkında bilgilendirilmeli.  |
| kişi 6          |      |       |                                                                     |
| kişi 7          | 1    |       |                                                                     |
| kişi 8          |      |       |                                                                     |
| kişi 9          | 1    |       |                                                                     |
| kişi 10         | 1    |       |                                                                     |
| kişi 11         | 1    |       | Meslek eğitmenleri çalışma ortamındaki stajyerlikle donatılmalıdır. |
| kişi 12         |      |       |                                                                     |



|         |    |   |                                  |
|---------|----|---|----------------------------------|
| kişi 13 | 1  |   |                                  |
| kişi 14 | 1  |   | Uygulamalarla pekiştirilmelidir. |
| kişi 15 | 1  |   |                                  |
| kişi 16 | 1  |   |                                  |
| toplam  | 13 | 0 |                                  |
| %       | 81 | 0 |                                  |





### Eksik olan ne

| Eksik olan ne |      |       |                                                                  |
|---------------|------|-------|------------------------------------------------------------------|
|               | evet | hayır | sebebi                                                           |
| kişi 1        |      |       | Uygulama alternatifleri artırılmalı, donanım güçlendirilmelidir. |
| kişi 2        |      |       |                                                                  |
| kişi 3        |      |       | İlk olarak, programlar yetersizdir                               |
| kişi 4        |      |       | Hizmet-içi eğitim+ aileler+ iş dünyası bilinçli olmalı           |
| kişi 5        |      |       | Eğitmenlerin eğitimi önemli                                      |
| kişi 6        |      |       | Eğitim modellerinin eksikliği becerilerle alakalıdır             |
| kişi 7        |      |       | Deneyim aracılığıyla pratik önemlidir                            |
| kişi 8        |      |       | Mesleki lise türüne dayalı eğitim+ uygulama                      |
|               |      |       |                                                                  |



**JoTraDi**  
*Job Trainers  
 for People with intellectual  
 disabilities and Autism  
 Spectrum Disorders*




CUP CODE: G83D13000560006

|         |  |  |                                                                            |
|---------|--|--|----------------------------------------------------------------------------|
| kişi 9  |  |  | Pratiği sağlayacak kurumlar hazırlanmalı                                   |
| kişi 10 |  |  |                                                                            |
| kişi 11 |  |  | Erken müdahale ve erken tepki biriminin arttırılması                       |
| kişi 12 |  |  | Erken tepki+ okul öncesi+ mesleki eğitim+ aile eğitimi + uzaktan eğitim    |
| kişi 13 |  |  | Okulöncesi eğitim önemli                                                   |
| kişi 14 |  |  | Müfredat düzenlenmeli+ daha fazla zaman ayrılmalı                          |
| kişi 15 |  |  | Öz güven+ kendini tanıma etkinlikleri+ aileler+ kişisel+ hizmet-içi eğitim |
| kişi 16 |  |  | Empati değerlerinin eğitimi                                                |
| toplam  |  |  |                                                                            |
| %       |  |  |                                                                            |





#### 5.6. Eksik olan ne

Sizin bakış açınıza göre başka neler eksik?

|            |                  |
|------------|------------------|
| Kategori 1 | Öğretmen eğitimi |
| Kategori 2 | Aile eğitimi     |
| Kategori 3 | (SWOT analizi)   |
| Kategori 4 |                  |
| ...        | ...              |



### 5.7. Eğitimin kompozisyonu ve boyutu

Tasarlanmış eğitimin boyutu 260 saattir. 160 saat teori, 20 saatlik proje çalışması, 80 saatlik meslek eğitimine ayrılmıştır. Aşağıdaki yöntemler kullanılmaktadır;

Konuşmalar, alıştırımlar, simülasyonlar, hizmet kurumlu stajyerlikler ve engelliler için farklı hizmetler.

Kompozisyon ve bu boyutun kullanışlı ve kullanılabilir olduğunu düşünüyor musunuz? Evet, hayır, niçin

| Eğitimin boyutu ve kompozisyonu |      |       |                                             |
|---------------------------------|------|-------|---------------------------------------------|
|                                 | evet | hayır | sebebi                                      |
| kişi 1                          | 1    |       |                                             |
| kişi 2                          |      |       |                                             |
| kişi 3                          |      | 1     | Teknik ve pratik meslek eğitimi artırılmalı |
| kişi 4                          |      | 1     | Pratik artırılmalı                          |
| kişi 5                          | 1    |       |                                             |
| kişi 6                          | 1    |       |                                             |
| kişi 7                          | 1    |       |                                             |
| kişi 8                          | 1    |       | Kişiyi özel programlar gerekli              |
| kişi 9                          | 1    |       |                                             |



# JoTraDi

*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*




CUP CODE: G83D13000560006

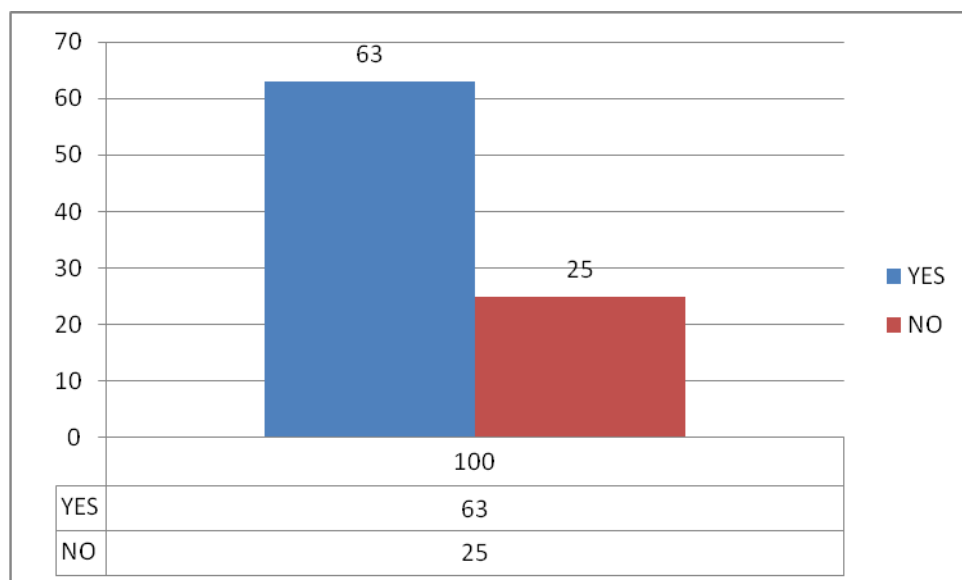
|         |    |    |                                                                     |
|---------|----|----|---------------------------------------------------------------------|
| kişi 10 |    | 1  | Eğitimcilerin sayısı artırılmalı                                    |
| kişi 11 | 1  |    |                                                                     |
| kişi 12 |    | 1  | En az 560 saat                                                      |
| kişi 13 | 1  |    | Bireysel eğitim deneyim açısından etkilidir                         |
| kişi 14 | 1  |    |                                                                     |
| kişi 15 | 1  |    | Uygulamadan sonra eksiklikler olabilir                              |
| kişi 16 |    |    | Süreklilik ve istihdamlı süreklilik söz konusu olduğunda yeterlidir |
| toplam  | 10 | 4  |                                                                     |
| %       | 63 | 25 |                                                                     |



**JoTraDi**  
*Job Trainers  
 for People with intellectual  
 disabilities and Autism  
 Spectrum Disorders*




CUP CODE: G83D13000560006





### 5.8. Entegrasyonun olabilirliği

Bu eğitimin sizin eğitiminize entegre edilebileceğine inanıyor musunuz? Evetse, nasıl?

| Entegrasyon mümkün mü? |      |       |                                                                                            |
|------------------------|------|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
|                        | evet | hayır | sebeup                                                                                     |
| kişi 1                 | 1    |       |                                                                                            |
| kişi 2                 |      |       |                                                                                            |
| kişi 3                 |      | 1     | Onun hakkında bilgi sahibi olduğum için gerekli değil                                      |
| kişi 4                 | 1    |       | Kısmen                                                                                     |
| kişi 5                 | 1    |       | Mesleki liseler bir alanda çalışanlar için gerekli olan is yeri açma belgesini vermektedir |
| kişi 6                 |      |       |                                                                                            |
| kişi 7                 |      |       |                                                                                            |
| kişi 8                 |      | 1     |                                                                                            |
| kişi 9                 | 1    |       | Yeni yöntemlerin değerlendirilebilmesi için onun entegre edilmesi gerekmektedir.           |
| kişi 10                |      | 1     |                                                                                            |

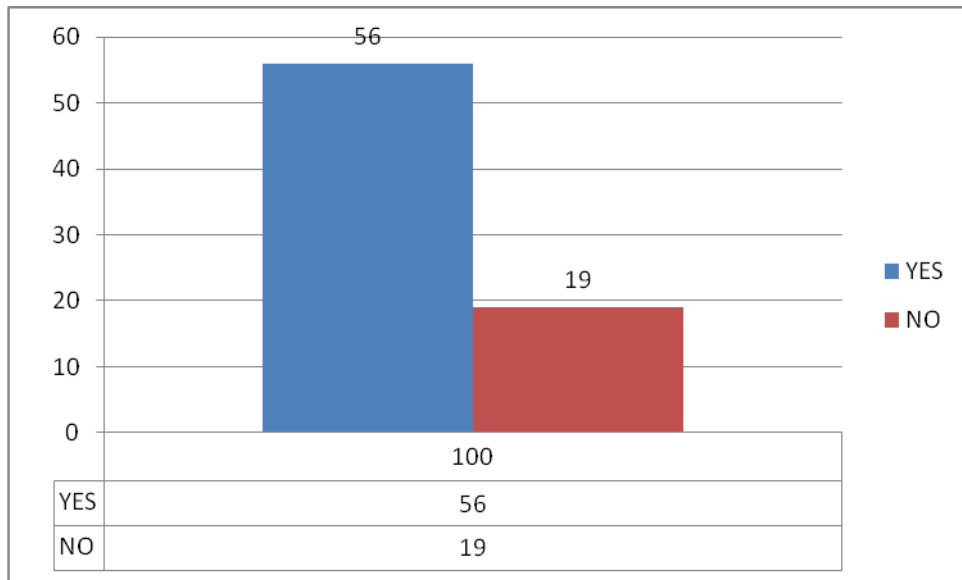


**JoTraDi**  
Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders




CUP CODE: G83D13000560006

|         |    |    |                                       |
|---------|----|----|---------------------------------------|
| kişi 11 | 1  |    | Engelli ve sağlıklı eğitim mümkündür. |
| kişi 12 | 1  |    |                                       |
| kişi 13 | 1  |    |                                       |
| kişi 14 |    |    |                                       |
| kişi 15 | 1  |    | Mesleki okullar için mümkün           |
| kişi 16 | 1  |    | Gerekli                               |
| toplam  | 9  | 3  |                                       |
| %       | 56 | 19 |                                       |





### 5.9. Çakışmalar

Hâlihazırda uygulanmakta olan eğitimle ilgili bazı örtüşmeler var mı?

| Çakışma |      |       |                                                  |
|---------|------|-------|--------------------------------------------------|
|         | evet | hayır | sebebi                                           |
| kişi 1  | 1    |       |                                                  |
| kişi 2  |      |       |                                                  |
| kişi 3  | 1    |       |                                                  |
| kişi 4  | 1    |       | Teori kısmı biraz fazla                          |
| kişi 5  |      |       |                                                  |
| kişi 6  |      |       |                                                  |
| kişi 7  |      |       |                                                  |
| kişi 8  |      |       |                                                  |
| kişi 9  | 1    |       |                                                  |
| kişi 10 |      |       |                                                  |
| kişi 11 | 1    |       | Kaynaştırma öğrencisi olarak bazı çakışmalar var |
| kişi 12 |      | 1     |                                                  |
| kişi 13 | 1    |       | Eğitim bakanlığından öğrenilebilir               |
| kişi 14 |      |       |                                                  |

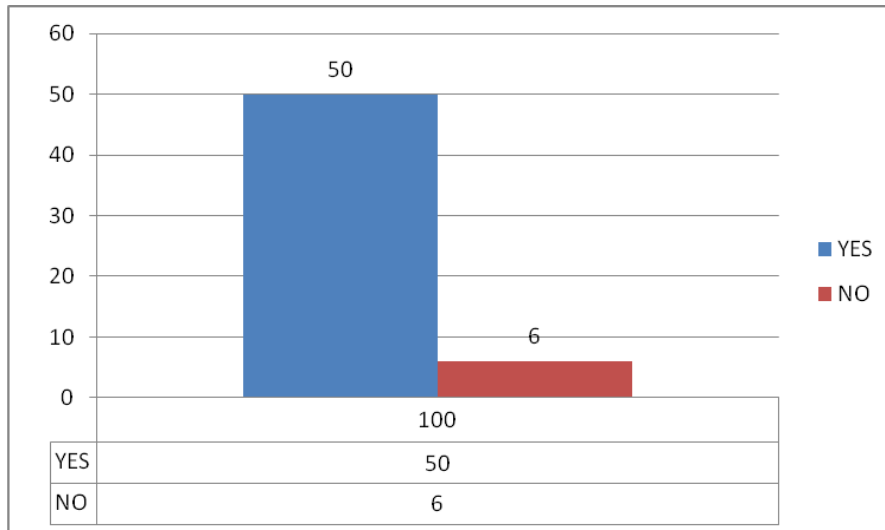


**JoTraDi**  
Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders




CUP CODE: G83D13000560006

|         |    |   |                                                         |
|---------|----|---|---------------------------------------------------------|
| kişi 15 | 1  |   | Genellikle                                              |
| kişi 16 | 1  |   | Belirgin bir şekilde faydalı ve eğitile<br>orantılıdır. |
| toplam  | 8  | 1 |                                                         |
| %       | 50 | 6 |                                                         |







### 5.10. İlave kaynaklar ve çerçeve

Hangi ek kaynaklar ve çerçeveler gereklidir?

|            |                                                     |
|------------|-----------------------------------------------------|
| Kategori 1 | Toplumun duyarlılığını arttırmak                    |
| Kategori 2 | Örnek model okullar                                 |
| Kategori 3 | Mali kurumlarla işbirliği                           |
| Kategori 4 | Üniversitelerle işbirliği+ belediyelerin destekleri |
| Kategori 5 | Evrensel kurumların çerçeveleri                     |



### 5.11. Yerel, bölgesel ve milli yönetmelikteki gerekli değişiklikler

Yerel, bölgesel ve ulusal düzenlemelerinizde hangi değişiklikler gereklidir.

|            |                                                                           |
|------------|---------------------------------------------------------------------------|
| Kategori 1 | Korumalı iş yerlerinin kapsamını genişletme                               |
| Kategori 2 | Pratik eğitim                                                             |
| Kategori 3 | Yatırımlar yapmak ve envanter çıkarmak gerekli                            |
| Kategori 4 | Yasaya uygun düzenlemeler yapmak gerekli                                  |
| Kategori 5 | Vali ve belediye başkanlarıyla işbirliği+ engelli bireylere özgü bakanlık |



## 6. KULLANICI DONÜTLERİ

- Uygulanamaz

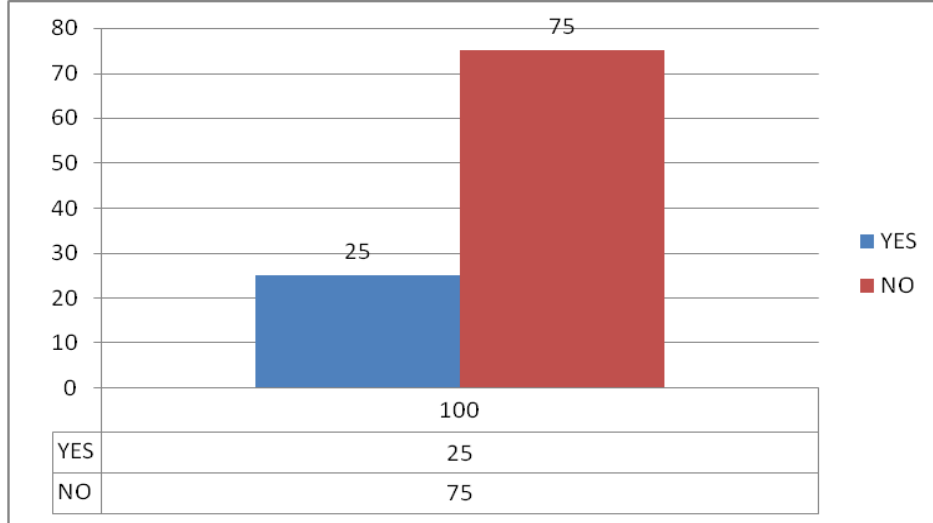


## 7.BEKLENTİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

### 7.1.Deneyim

Orta düzey otizm bozukluğu ya da öğrenme güçlüğü çeken kişilerin mesleki entegrasyonunu hiç tecrübe edindiniz mi? Eğer öyleyse lütfen anlatınız. Yolunda giden ne oldu? Hangi alanlarda problem çıktı?

| Tecrübe |      |       |        |
|---------|------|-------|--------|
|         | evet | hayır | sebebi |
| kişi 1  |      | 1     |        |
| kişi 2  | 1    |       |        |
| kişi 3  |      | 1     |        |
| kişi 4  | 1    |       |        |
| kişi 5  |      | 1     |        |
| kişi 6  |      | 1     |        |
| kişi 7  |      | 1     |        |
| kişi 8  |      | 1     |        |
| toplam  | 2    | 6     |        |
| %       | 25   | 75    |        |



#### Yorum;

Sosyal hayatta engelli bireylerin karşılaştığı problemler aşağıdaki noktalar üzerinedir;

- İş piyasasının ekonomik büyüme aşamaları ekonomik çalkantılarda engelli işçilerin korunması için yetersizdi
- İş piyasasındaki ekonomik büyüme aşamalarında belli oranda engelli istihdamına yönelik katkı(kota oranı) olmayışı, ekonomik krizlerde engelli çalışanın korunmasına yönelik yetersiz önlemler diğer bir eksiklikler.
- Eğitime yapılan yatırımların güçlüğünden dolayı düşük nitelikler, eğitim fırsatlarının azlığı ekonomik durgunluk, değişen üretim teknolojisi gibi durumlar ilk olarak engellilerin iş kaybetmesine yol açıyor.
- ekonomik durgunluk zamanında mesleki rehabilitasyon hizmetleri ek bir maliyet unsuru olarak görülür.
- fiziksel görünüm, konuşma bozuklukları, özellikle ticaret, turizm gibi alanlarda işe yerleştirmede olumsuz bir etki bırakmaktadır.
- İş verenler ve ticari birlikler konuya daha fazla özen göstermeli ve engelli bireylerin işe yerleştirilmesi desteklenmelidir.



## 7.2. Eğitim tatmin edici mi?

Var olan eğitimler ve sunulanlar dahil olan tüm kurumlara yeterince destek sağladığını ve tatmin ettiğini düşünüyor musunuz?

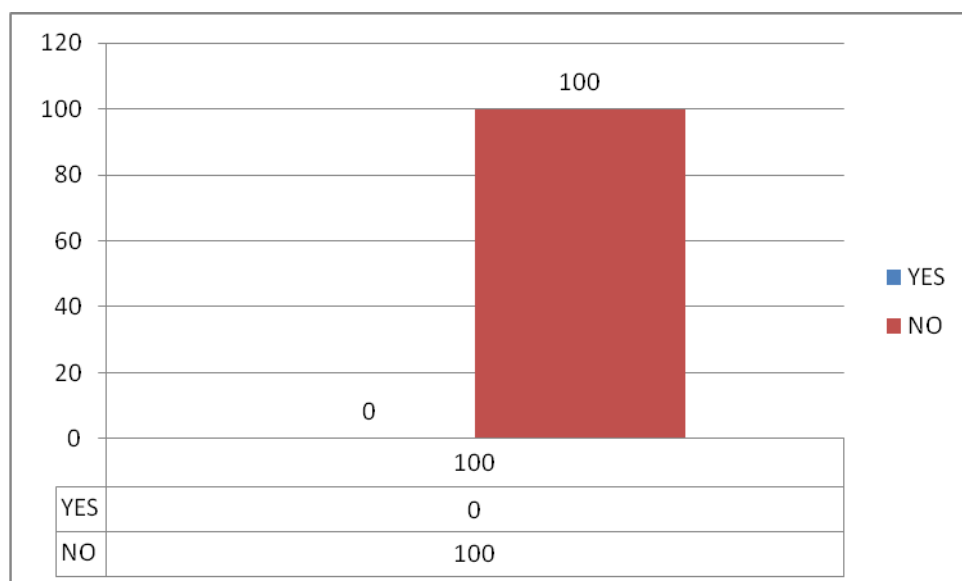
| Bu eğitim tatmin edici mi? |      |       |        |
|----------------------------|------|-------|--------|
|                            | evet | hayır | sebeup |
| kişi 1                     |      | 1     |        |
| kişi 2                     |      | 1     |        |
| kişi 3                     |      | 1     |        |
| kişi 4                     |      | 1     |        |
| kişi 5                     |      | 1     |        |
| kişi 6                     |      | 1     |        |
| kişi 7                     |      | 1     |        |
| kişi 8                     |      | 1     |        |
| toplam                     | 0    | 8     |        |
| %                          | 0    | 100   |        |



**JoTraDi**  
Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders




CUP CODE: G83D13000560006





### 7.3.Destek türü

Başarılı bir entegrasyon için size hangi tur destek yardımcı olacaktır?

|            |                      |
|------------|----------------------|
| Kategori 1 | Kurumların desteği   |
| Kategori 2 | Planlama çalışmaları |
| Kategori 3 | AB-hazine desteği    |
| Kategori 4 | Özel programlar      |
| ...        | ...                  |





#### 7.4.Faydalı ek

Sunulan eğitim ve modeli mevcut eğitim sistemi ve desteğine faydalı bir ek olacağını düşünüyor musunuz?

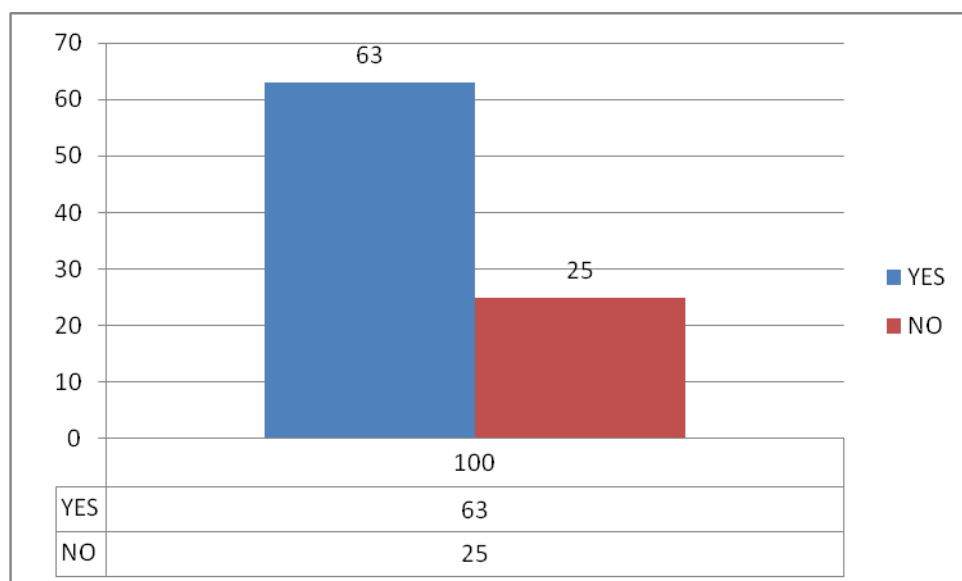
| Faydalı ek |      |       |                                                                  |
|------------|------|-------|------------------------------------------------------------------|
|            | evet | hayır | sebeup                                                           |
| kişi 1     |      | 1     |                                                                  |
| kişi 2     | 1    |       |                                                                  |
| kişi 3     |      |       |                                                                  |
| kişi 4     | 1    |       |                                                                  |
| kişi 5     | 1    |       |                                                                  |
| kişi 6     |      | 1     |                                                                  |
| kişi 7     | 1    |       |                                                                  |
| kişi 8     | 1    |       | Yetersiz. Sosyal güvenlik kurumu işverenlere katkı sağlamalıdır. |
| toplam     | 5    | 2     |                                                                  |
| %          | 63   | 25    |                                                                  |



**JoTraDi**  
*Job Trainers  
 for People with intellectual  
 disabilities and Autism  
 Spectrum Disorders*




CUP CODE: G83D13000560006





### 7.5.İlave beceriler ve beklentiler

Zihinsel geriliği olan ve orta derece otizm bozukluğu olan bireylerin mesleki entegrasyonu için öğretmenlerin, eğitimcilerin eğitiminden ne umuyorsunuz?

Bu genç insanların iş yeri talepleri doğrultusunda nitelikli bir şekilde hazırlanabilmesi için eğitimcilere, öğretmenlere hangi beceriler öğretilecek?

### Destek ve içerik analizi

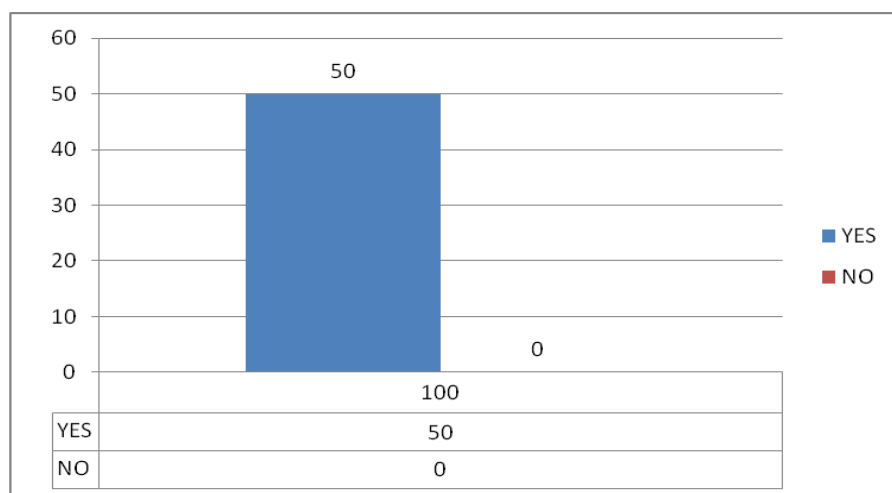
| Destek ve içerik analizi |      |       |                                               |
|--------------------------|------|-------|-----------------------------------------------|
|                          | evet | hayır | sebebi                                        |
| kişi 1                   |      |       |                                               |
| kişi 2                   |      |       |                                               |
| kişi 3                   |      |       |                                               |
| kişi 4                   | 1    |       | Yeterli donanım ve özgüvenin artırılması      |
| kişi 5                   |      |       |                                               |
| kişi 6                   | 1    |       | Eğitmenin planlama yeteneği                   |
| kişi 7                   | 1    |       | Mesleğe ilişkin ayrı kurslar verilmeli        |
| kişi 8                   | 1    |       | Engelli çocukların baskın yönleri belirtilmek |
| toplam                   | 4    | 0     |                                               |
| %                        | 50   | 0     |                                               |



**JoTraDi**  
Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders




CUP CODE: G83D13000560006





### Potansiyel analizi

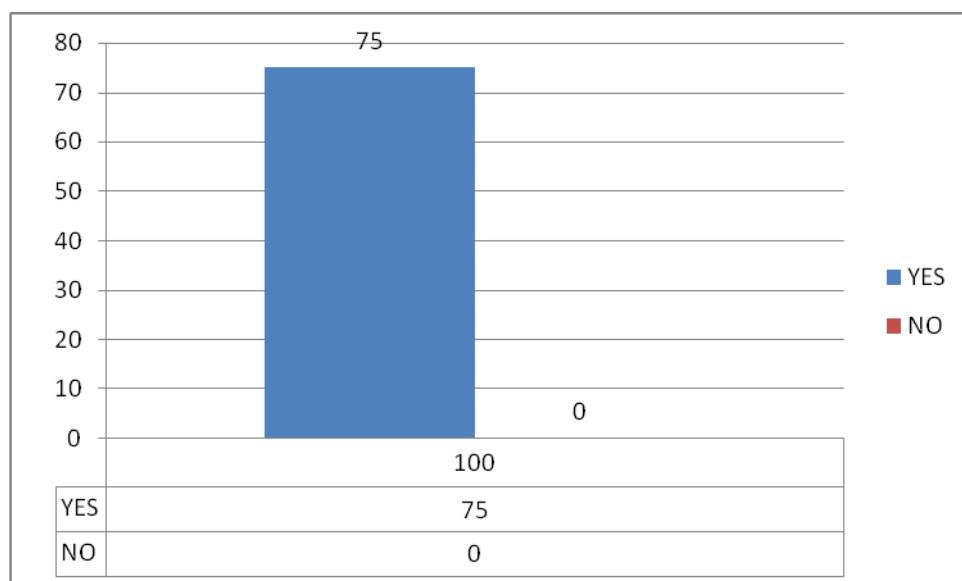
| Potansiyel analizi |      |       |                                                                                               |
|--------------------|------|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
|                    | evet | hayır | sebebi                                                                                        |
| kişi 1             | 1    |       | Gerekli özellik                                                                               |
| kişi 2             | 1    |       | Uygun beceri eğitim programları                                                               |
| kişi 3             |      |       |                                                                                               |
| kişi 4             | 1    |       | Kullanışlı                                                                                    |
| kişi 5             | 1    |       | Gerekli                                                                                       |
| kişi 6             | 1    |       | Temel nitelik analizi                                                                         |
|                    |      |       |                                                                                               |
| kişi 7             |      |       |                                                                                               |
| kişi 8             | 1    |       | Değerlendirme açısından, bireylerin baskın yönlerini belirleyebilecek merkezler oluşturulmalı |
| toplam             | 6    | 0     |                                                                                               |
| %                  | 75   | 0     |                                                                                               |



**JoTraDi**  
*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*




CUP CODE: G83D13000560006





### Yerel hizmet ağı

| Yerel hizmet ağı |      |       |                                      |
|------------------|------|-------|--------------------------------------|
|                  | evet | hayır | sebebi                               |
| kişi 1           |      |       |                                      |
| kişi 2           | 1    |       | Hizmet faydalanıcılara ulaştırılmalı |
| kişi 3           |      |       |                                      |
| kişi 4           | 1    |       |                                      |
| kişi 5           | 1    |       |                                      |
| kişi 6           | 1    |       | Son halka                            |
| kişi 7           |      |       |                                      |
| kişi 8           | 1    |       |                                      |
| toplam           | 5    | 0     |                                      |
| %                | 63   | 0     |                                      |

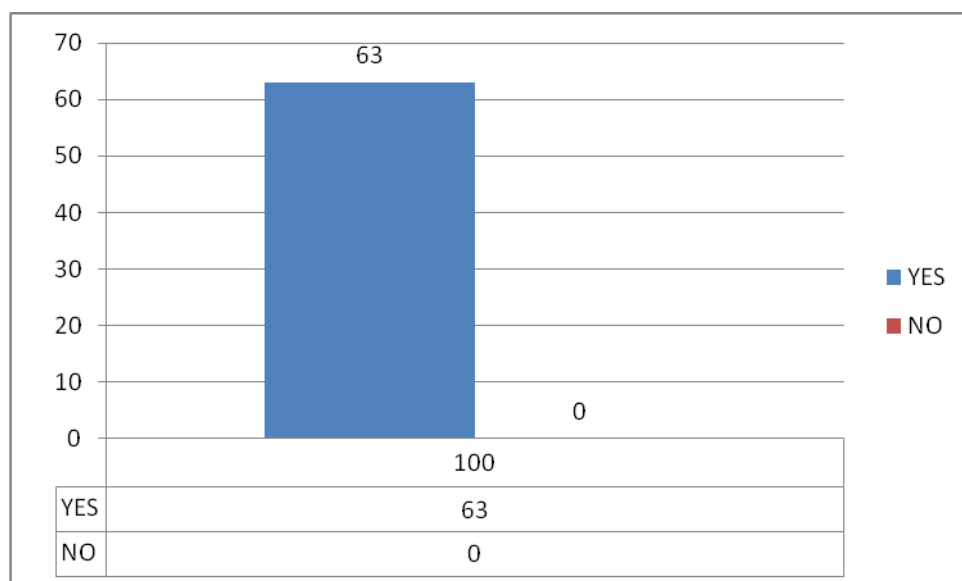


# JoTraDi

*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*



CUP CODE: G83D13000560006







### Çalışma ortamının analizi

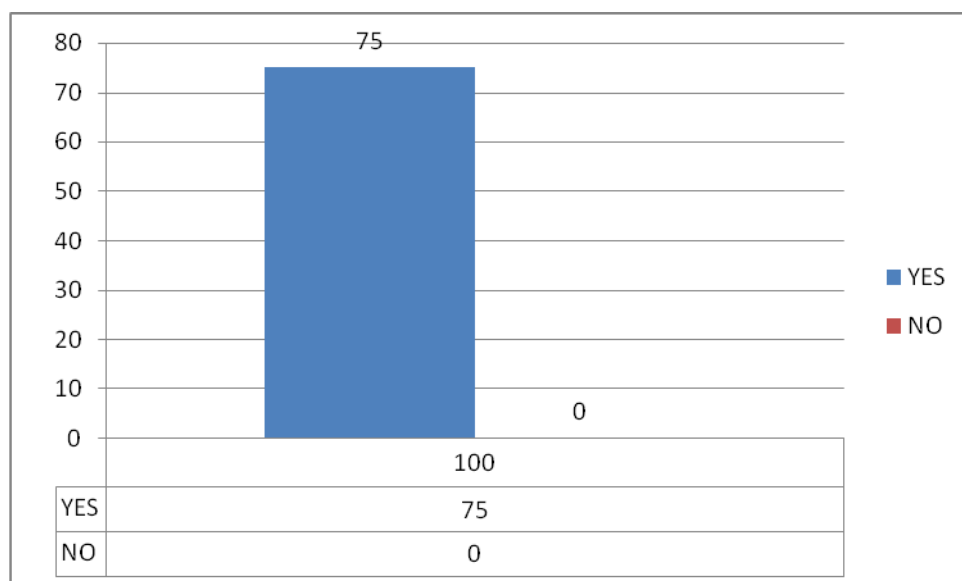
| Çalışma ortamının analizi |      |       |                                                                              |
|---------------------------|------|-------|------------------------------------------------------------------------------|
|                           | evet | hayır | sebebi                                                                       |
| kişi 1                    |      |       |                                                                              |
| kişi 2                    | 1    |       | Ek olarak onun yaygınlaştırılması                                            |
| kişi 3                    |      |       |                                                                              |
| kişi 4                    | 1    |       |                                                                              |
| kişi 5                    | 1    |       |                                                                              |
| kişi 6                    | 1    |       | Eğitimli engelli bireylerin her birinin doğru iş ortamına yerleştirilmesi    |
| kişi 7                    | 1    |       | Çalışma ortamının farkında olma ve duruma göre uygun eğitim fırsatları sunma |
| kişi 8                    | 1    |       |                                                                              |
| toplam                    | 6    | 0     |                                                                              |
| %                         | 75   | 0     |                                                                              |



**JoTraDi**  
*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*



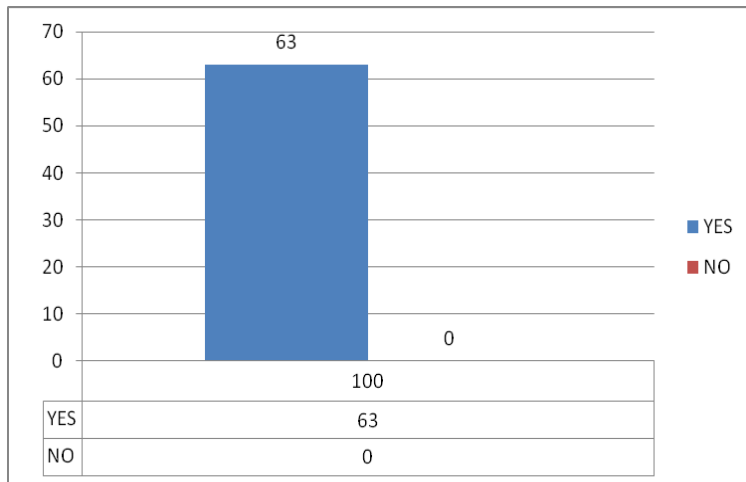

CUP CODE: G83D13000560006





### Modelleri ve araçları afif kılmak

| Modelleri ve araçları aktifleştirme |      |       |                          |
|-------------------------------------|------|-------|--------------------------|
|                                     | evet | hayır | sebebi                   |
| kişi 1                              | 1    |       | Potansiyel+ çalışma türü |
| kişi 2                              |      |       |                          |
| kişi 3                              |      |       |                          |
| kişi 4                              | 1    |       | Öz güveni arttırmalı     |
| kişi 5                              | 1    |       |                          |
| kişi 6                              | 1    |       | Birkaç alanda eğitim     |
| kişi 7                              |      |       |                          |
| kişi 8                              | 1    |       |                          |
| toplam                              | 5    | 0     |                          |
| %                                   | 63   | 0     |                          |





### Entegrasyon döngüsü

| Entegrasyon döngüsü |      |       |                                                |
|---------------------|------|-------|------------------------------------------------|
|                     | evet | hayir | sebepl                                         |
| kişi 1              |      |       |                                                |
| kişi 2              | 1    |       | Kapsamlı ve sistematik                         |
| kişi 3              |      |       |                                                |
| kişi 4              | 1    |       |                                                |
| kişi 5              | 1    |       |                                                |
| kişi 6              | 1    |       | Büyük kurum planlama surecini daha kolay kılar |
| kişi 7              |      |       |                                                |
| kişi 8              | 1    |       | İŞKURun desteği gereklidir                     |
| toplam              | 5    | 0     |                                                |
| %                   | 63   | 0     |                                                |

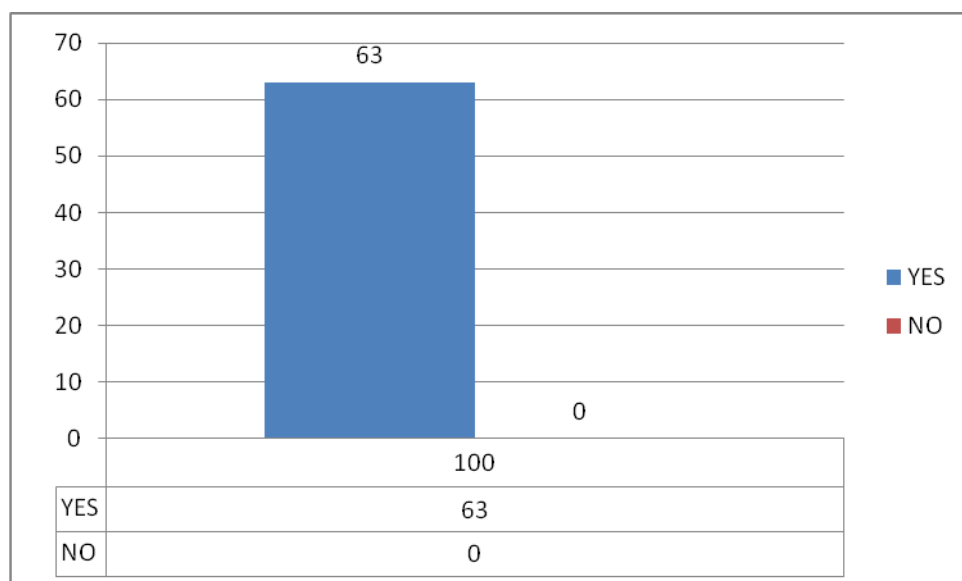


# JoTraDi

*Job Trainers  
for People with intellectual  
disabilities and Autism  
Spectrum Disorders*



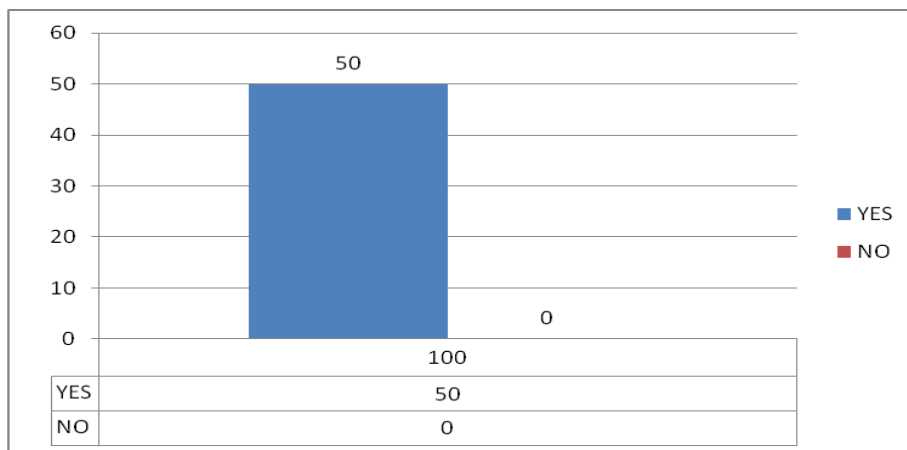
CUP CODE: G83D13000560006





## Bilişsel eğitim

| Bilissel eğitim |      |       |                                                                     |
|-----------------|------|-------|---------------------------------------------------------------------|
|                 | evet | hayır | sebebi                                                              |
| kişi 1          |      |       |                                                                     |
| kişi 2          | 1    |       | Tekrarlanmalı                                                       |
| kişi 3          |      |       |                                                                     |
| kişi 4          | 1    |       | Öz güveni arttırarak isin kolayca halledilmesi için katkılar sağlar |
| kişi 5          | 1    |       |                                                                     |
| kişi 6          |      |       |                                                                     |
| kişi 7          |      |       |                                                                     |
| kişi 8          | 1    |       | KOSGEB le işbirliği içinde olmalıdırlar                             |
| toplam          | 4    | 0     |                                                                     |
| %               | 50   | 0     |                                                                     |





**Diğer beceriler**

Uygulanamaz



### 7.6.Boyut ve kompozisyonun faydalılığı

Eğitim 260 saatlıktır. 160 saatlik teori, 20 saat proje çalışması, 80 saat meslek eğitimine bölünmüştür. Aşağıdaki yöntemler kullanılmaktadır;

Engelli bireyler için konuşmalar, alıştırma, simülasyonlar, kurum odaklı stajyerlikler ve farklı hizmetler. Kompozisyon ve boyutun faydalı ve kullanılabilir olduğunu düşünüyorsunuz?

| Boyut ve kompozisyonun kullanılabildiği |      |       |                                                                            |
|-----------------------------------------|------|-------|----------------------------------------------------------------------------|
|                                         | evet | hayır | sebebi                                                                     |
| kişi 1                                  | 1    |       |                                                                            |
| kişi 2                                  |      |       |                                                                            |
| kişi 3                                  | 1    |       | Uygulamalı stajyerliğinin bolluğu ve eğitim kalitesi verimliliği artırıyor |
| kişi 4                                  | 1    |       |                                                                            |
| kişi 5                                  | 1    |       | Eğitimin süresi daha fazla olmalıdır                                       |
| kişi 6                                  |      | 1     |                                                                            |
| kişi 7                                  | 1    |       | 260 saatten daha fazla                                                     |
| kişi 8                                  | 1    |       | Uygulamanın ardından tekrar değerlendirme yapılmalıdır.                    |
| toplam                                  | 6    | 1     |                                                                            |
| %                                       | 75   | 13    |                                                                            |

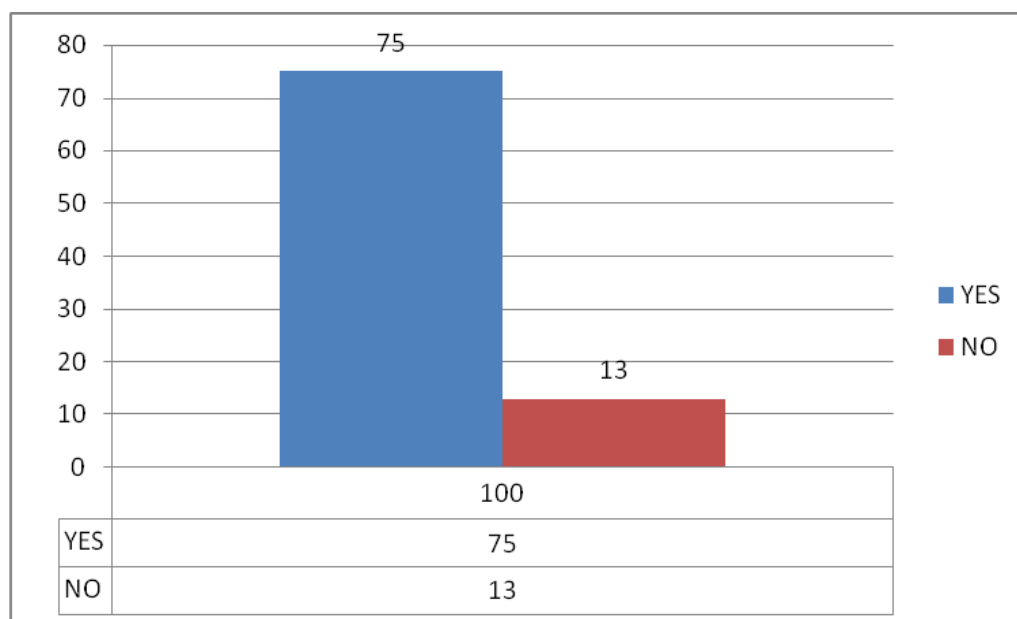




**JoTraDi**  
*Job Trainers  
 for People with intellectual  
 disabilities and Autism  
 Spectrum Disorders*



CUP CODE: G83D13000560006





### 7.7. Yönetmeliklerde değişiklikler

Yerel, bölgesel, ve ulusal yönetmeliklerinizde hangi değişiklikler gereklidir.

|            |                                                                |
|------------|----------------------------------------------------------------|
| Kategori 1 | Belediyeler aracılığıyla bölgesel tanıtım                      |
| Kategori 2 | Uygulamalar için altyapının oluşturulması                      |
| Kategori 3 | Gerekli olanlar yapılmalıdır                                   |
| Kategori 4 | Denetim ve inceleme yapılmalı ve ciddi cezalar uygulanmalıdır. |
| ...        | ...                                                            |



## 8.SONUÇ

Topumun birer üyesi olarak her birey saygı, sevgi, ilgi ve çevresindeki insanlardan kabul görmeyi arzular.

Yetenek ve becerilerine dair bir kariyer arzular.

Diğerlerinin yardımı ve desteği olmadan geçimini sağlamak sağlıklı olanlar kadar da engelli bireylerin temel ve doğal hakkıdır.

Bireyin rahatı, huzuru, refahı ve sosyal hayatı için bu ihtiyacı yerine getirmek hayatı rol oynar

Milli Eğitimin temel ilkeleri ve genel amaçları doğrultusunda, JO.TRA.DI projesi özel eğitim ihtiyacı olan bireyleri temele alıyor.

Toplumdaki rollerini yerine getiren, diğerleriyle iyi ilişkiler kuran, işbirliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen mutlu ve üretken vatandaş yetiştirmek

Onların toplum içerisinde bağımsız bir şekilde yaşamasını ve kendi kendine yetebilmesini hedefleyen temel yaşam becerilerini geliştirmek

Engelli bireyleri, özel yöntemler, sesli eğitim programları kullanarak yetenek, beceri, ilgi, kabiliyet, ve eğitim ihtiyaçları doğrultusunda mesleğe, mesleki alanlara, yüksek öğretime ve hayata hazırlamak

### JO.TRADI nın avantajları

#### Dört farklı kategori vardır

##### 1.Öğretmen açısından

Öğrencinin mevcut beceri ve eğitim ihtiyaçlarını gösteriyor

Farklı eğitim dallarıyla iletişim sağlıyor

Öğrencinin eğitimi ve değerlendirme süreci tanımlayan bir rehberdir

##### 2. Öğrenci açısından

Öğrenciler farklı engellere sahip olduğu için farklı ihtiyaçlar belirlenir.

Öğrencinin bireysel ve özel ihtiyaçlarına dayanarak hazırlanacak farklı eğitim etkinlikleri sunar

##### 3. Aile açısından



Aile ve okul arasında işbirliği ve iletişim sağlar.

Öğrencinin eğitim haklarına dair aileye karar verilirken dahil olma hakkı verir

Eğitim sürecinde ailenin görev ve sorumluluklarını net bir şekilde tanımlar

#### 4. İş piyasası açısından

Bireysel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için işbirliği fırsatı sunar

Engellilere yönelik iş piyasası davranışına olumlu farkındalık aktarmaya çalışır.

Ve son olarak,

Niçin JO.TRA.DI

JO.TRA.DI tanıtımı olan hizmetlerden azami şekilde faydalanması için hazırlanmalıdır

JO.TRA.DI Bireysel farklılıklar, bireysel gereklilik. Demokrasi, eşit fırsatlar ve güncellik hesaba katılarak uygulanmalı ve planlanmalıdır

Öneriler

JO.TRA.DI inceleme yukarıda sözü edilen tüm araçlarıyla birlikte bu çalışma ;

\* engelli bireyin mesleki eğitimi için uygulanan iyi uygulamalar paylaşmak için

\* engelli bireyin sahip olması gereken hangi beceri ve kabiliyetleri üzerine görüşleri paylaşmak için

\* iş piyasasının kural ve yönetimlerini paylaşmak için

\* engelli bireylere yönelik mesleki eğitim programlarını ve onun verimliliğini paylaşmak için hazırlanmalıdır

Ortak ülkeler engelli bireyler adına kendi istihdam planlarını paylaşabilir

**Özellikle**

Sağlıklı olanlarla birlikte engelli bireylerin sosyal entegrasyon durumunu paylaşmak

#### Eğitimin içeriği ve süreci hakkında

Yerel üyelerinin bir kısmının söylediğine göre eğitimin uzunluğu biraz daha uzun olmalıdır. Bu bireyi herhangi bir mesleğe yönlendirmede Türkiye'deki geç odaklı rehberlik uygulamalarının bir sonucu olduğundandır. aslında, bu geç sonuçlanan rehberlik mesleki eğitim sürecinin uygulamalı eğitimin



kısına dair istenmeyen sonuçlar doğurur. Bu durum JO.TRA.DI uygulamalı eğitim saatlerinin uzatılmasına açılabilir. Ek olarak, Stajyerlikler saatlerde artırılmalıdır.

\* çalışma ortamı dikkatlice irdelenmeli

\* KOSGEB istihdam sürecinde aktif katılım sağlamalıdır

JO.TRADI is çevresi ve okul arasında köprü kurma bakımından eşsiz bir fırsattır.